

RAPORT Z WIZYTACJI

(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 26 i 27 maja 2017 na kierunku „fizjoterapia”

prowadzonym

na Wydziale Nauk Medycznych w Warszawie

Spółecznej Akademii Nauk w Łodzi

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
1.2. Informacja o procesie oceny	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	10
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	22
Dobre praktyki	23
Zalecenia	23
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	26
Dobre praktyki	26
Zalecenia	27
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	30
Dobre praktyki	31
Zalecenia	31
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	31

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	32
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	34
Dobre praktyki	34
Zalecenia	34
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	37
Dobre praktyki	37
Zalecenia	37
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	37
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	38
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	40
Dobre praktyki	41
Zalecenia	41
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	41
Załączniki:	43
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	43
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	44
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	45
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	56
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	57
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	57
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	58

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Teresa Pop, członek PKA

członkowie:

1. dr Dorota Gazurek, członek PKA
2. dr hab. Krystyna Rożek - Piechura, ekspert PKA
3. dr Mateusz Romanowski, ekspert wskazany przez pracodawców
4. mgr Jakub Kozieł, ekspert ds. postępowania oceniającego
5. Justyna Madura, ekspert studencki

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „fizjoterapia” prowadzonym na Wydziale Nauk Medycznych w Warszawie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą dotyczącą ocen programowych dokonywanych przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię, natomiast Raport Zespołu Oceniającego opracowano w oparciu o dokumentację przedstawioną w toku wizytacji, w tym prac dyplomowych, prac etapowych, ocenę infrastruktury dydaktycznej, hospitacje zajęć jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi oraz studentami, a także przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	fizjoterapia	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia i II stopnia	
Profil kształcenia	Praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej,	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk medycznych, medycyna, biologia medyczna, dziedzina nauk o zdrowiu dziedzina nauk o kulturze fizycznej	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów, 182 pkt. ECTS 4 semestry, 121 pkt. ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	960 godz./600 godz,	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów		
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Licencjat/Magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	12	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	84	282
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	3679 godzin na studiach I stopnia i 2150 na studiach II stopnia	3169 godzin na studiach I stopnia I 1955 na studiach II stopnia

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	w pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	w pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	w pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	w pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 6. Umieźdzynarodowienie procesu kształcenia	zadawalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	w pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	w pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Zalecenie ZO PKA dotyczące kryterium 6 „Umieźdzynarodowienie procesu kształcenia” zostało sformułowane jako: „Umieźdzynarodowienie wymaga intensyfikacji działań na ocenianym kierunku”. Takie zalecenie sformułowane na podstawie braku prowadzenia przedmiotów na ocenianym kierunku w j. angielskim oraz na podstawie braku mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich., poprzez szereg działań uczelni mających wpływ na poprawę umieźdzynarodowienia procesu kształcenia zostało spełnione:

1. Od roku akademickiego 2017/2018, oprócz oferty zajęć fakultatywnych, jeden obligatoryjny przedmiot realizowany i rozliczany w języku angielskim tj. Medical Deontology na studiach I stopnia i Public Health na studiach II stopnia. Podjęto również decyzję o stopniowym rozszerzaniu w kolejnych latach listy przedmiotów obligatoryjnych w języku angielskim do 20% zajęć. Decyzja ta jest między innymi reakcją na brak ze strony studentów oczekiwanego zainteresowania ofertą zajęć do "wyboru" prowadzonych w języku angielskim jak i praktyk zagranicznych. Dbając o umożliwienie studentom nabycia umiejętności swobodnego komunikowania się w języku obcym w środowisku zawodowym na studiach I stopnia, w ramach przedmiotu Język obcy prowadzony jest Język specjalistyczny I w wymiarze 120 godzin, zaś na studiach II stopnia Język specjalistyczny 2 w wymiarze 180 godzin. 2. Uczelnia wypełnia swoje obowiązki w zakresie tworzenia studentom warunków do udziału w wymianie międzynarodowej. Dział Współpracy z Zagranicą i Koordynator Erasmus+ od lat

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

organizuje spotkania ze studentami dotyczące możliwości wyjazdu i rozwiewające wątpliwości co do zaliczania efektów osiągniętych na studiach w uczelniach partnerskich. Ponadto, w celu zachęcenia studentów do wyjazdów organizowane są spotkania ze studentami powracającymi z wymiany, którzy przekazują szczegółowe informacje o warunkach studiowania oraz zasadach przenoszenia i uznawalności efektów i ocen uzyskanych z przedmiotów realizowanych w uczelniach zagranicznych. O możliwościach wyjazdu na studia i praktyki w ramach programu Erasmus+ studenci są także informowani drogą mailową - są kierowani na stronę Erasmus+, na której znajdują się zasady rekrutacji, realizacji i finansowania wyjazdów. W celu jednoznacznego ustalenia zasad uznawalności efektów uzyskanych w uczelniach zagranicznych, wydane zostało przez Rektora SAN zarządzenie o zasadach uznawalności efektów osiągniętych przez studentów na studiach w uczelniach zagranicznych. Z oferty programu Erasmus + czy też umów bilateralnych, zawierających również ofertę praktyk zagranicznych, w roku akademickim 2015/2016 skorzystało 2 studentów, zaś w roku akademickim 2016/2017 na semestr letni wyjechało 3 studentów (jeden — Bułgaria, dwóch - Włochy) a na rok akademicki 2017/2018 złożone zostały trzy wnioski na praktyki. Uczelnia deklaruje dalsze starania , aby z oferty tej korzystało, mimo ich pracy zawodowej i zobowiązań rodzinnych, więcej studentów.

3. Uczelnia zadbała , aby proces umiędzynarodowienia kształcenia znalazł swoje miejsce w koncepcji kształcenia i w przygotowaniu absolwentów fizjoterapii do europejskiego rynku pracy. Stąd też przy określaniu koncepcji i programu kształcenia kierunku „fizjoterapia” korzystaliśmy z doświadczeń uczelni europejskich. W tym celu zostały przeprowadzone przez pracownika konsultacje w ośrodkach akademickich Austrii (University of Vienna) oraz Niemiec (Deutsche Sporthochschule Köln Institute of Biomechanics and Orthopaedics), dotyczące zakresu kształcenia i metod dydaktycznych stosowanych w procesie kształcenia fizjoterapeutów w tych krajach. Kontakty te pozwoliły na wzbogacenie treści kształcenia w warunkach polskich. .

4. W procesie umiędzynarodowienia Uczelnia przykłada szczególne znaczenie do rozwoju kadry i jej otwarcia na kontakty międzynarodowe w celu wykorzystania doświadczeń dydaktycznych partnerów zagranicznych w zakresie kształcenia fizjoterapeutów w praktyce dydaktycznej naszej Uczelni. Stąd wśród nauczycieli są stypendyści i stażyści różnych zagranicznych instytucji naukowo-badawczych i medycznych.

5. Mając na uwadze, że wyznacznikiem umiędzynarodowienia nie jest tylko liczba studentów i kadry, biorących udział w międzynarodowych programach mobilności, lecz również liczba studentów zagranicznych studiujących w naszej Uczelni, rozwinęliśmy szeroką akcję rekrutacyjną, która pozwoliła nam pozyskać kandydatów z Ukrainy i Białorusi. Obecnie na kierunku „fizjoterapia” w SAN w Filii w Warszawie studiuje 35 studentów. W celu integracji kształcenia wprowadzono zasadę pracy w grupach mieszanych (polsko-ukraińskich i białoruskich), co pozwala na wzajemne poznanie uwarunkowań interkulturowych i nabywanie kompetencji miękkich w zakresie tolerancji, współpracy w środowisku kulturowo zróżnicowanym, ale zorientowanym na wspólny cel, jakim jest kompetencja zawodowa fizjoterapeuty oraz dobro pacjenta.

Na tej podstawie ocenę zadawalającą w kryterium 6 należy podnieść na w pełni. Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1.Koncepcja kształcenia

1.2.Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów

1.3.Efekty kształcenia

1.1 Koncepcja kształcenia wpisuje się w Misję i Strategię Rozwoju Uczelni i Wydziału. Misja i strategia Wydziału zostały zawarte w uchwale Senatu SAN z siedzibą w Łodzi nr 5 z dnia 20 września 2016 r. w sprawie Misji i Strategii Rozwoju Uczelni na 2017-2022.

Misją SAN jest m.in. kształcenie konkurencyjnych na krajowym i międzynarodowym rynku pracy i odpowiedzialnych społecznie profesjonalistów zdolnych sprostać wymaganiom XXI wieku. Ambitna kadra, posiadająca doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, dba o odpowiedni poziom uzyskiwanej wiedzy i umiejętności studentów. Są to osoby mające kontakt z praktyką fizjoterapeutyczną w szpitalach, przychodniach, a także w sklepach z zaopatrzeniem ortopedycznym, a w wielu przypadkach pełniące funkcje kierowników klinik i pracowni fizjoterapeutycznych. Koncepcję kształcenia charakteryzuje znaczący udział zajęć klinicznych, zajęć praktycznych oraz ćwiczeń prowadzonych przez wysokokwalifikowaną kadrę nauczycieli akademickich o znaczącym doświadczeniu zawodowym zdobytym poza uczelnią. Istotną cechą realizowanej koncepcji kształcenia jest współpraca z Wojskowym Instytutem Medycznym, Szpitalem Dziecięcym im. prof. J. Bogdanowicza, Centrum Onkologii – Instytutem im. Marii Skłodowskiej-Curie, firmą MEDI-System sp. z o.o., w których prowadzone są zajęcia kliniczne i praktyki zawodowe, a także z oddziałami warszawskimi Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii i Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, w których istnieje możliwość uzyskania informacji dla prowadzenia prac nad rozwojem kierunku. W opracowania strategii i misji SAN mają swój udział nauczyciele akademicy jako interesariusze wewnętrzni wpływając na sylwetkę absolwenta. Opracowana koncepcja kształcenia, z uwagi na przygotowanie absolwenta kierunku (w szczególności studiów II stopnia) na europejski rynek pracy, oferuje przedmioty prowadzone w języku angielskim oraz naukę języka specjalistycznego.

Koncepcja kształcenia dla absolwenta studiów I stopnia zakłada: zdobycie wiedzy i umiejętności obejmujących zarówno podstawy teoretyczne jak i metodykę oraz aspekty praktyczne fizjoterapii, szczególnie dotyczących wykonywania zabiegów z zakresu fizykoterapii, kinezyterapii, masażu, podstawowych technik terapii manualnej oraz stosowania zaopatrzenia ortopedycznego, uzyskanie kompetencji zawodowych i koncepcji społecznych, które dadzą możliwość realizowania się w pracy z pacjentem, współpracy w zespole terapeutycznym oraz rozwiną u absolwenta potrzebę ciągłego uczenia się w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Koncepcja kształcenia dla absolwenta studiów II stopnia zakłada: zdobycie przez absolwenta pogłębionej wiedzy i wyspecjalizowanych umiejętności dotyczących teorii, metodyki i praktyki fizjoterapii, szczególnie dotyczących diagnostyki funkcjonalnej i programowania rehabilitacji w poszczególnych specjalnościach medycznych. Koncepcja kształcenia zakłada możliwość wykonywania zabiegów z zakresu procedur fizjoterapeutycznych, uzyskanie poprzez integrowanie wiedzy i umiejętności, kompetencji

zawodowych i społecznych, które dadzą możliwość zdobycia kompetencji do pracy indywidualnej z pacjentem, współpracy w zespole terapeutycznym i podejmowania w nim roli lidera oraz rozwiną u absolwenta potrzebę ciągłego uczenia się w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, przygotowanie do wdrażania wiedzy dotyczącej szeroko pojętej profilaktyki w ramach propagowania zdrowia w społeczeństwie.1.2

Uczelnia prowadzi badania rozwojowe w zakresie działalności w celu pozyskania informacji o osiągnięciach badawczo-rozwojowych i wykorzystania ich wyników w projektowaniu kierunków kształcenia. Efektem prowadzonych prac, w przypadku kierunku „fizjoterapia”, jest ujęcie w przedmiocie Terapia manualna i neuromobilizacje innowacyjnych treści kształcenia dotyczących współczesnych technik fizjoterapeutycznych, a także unowocześnianie infrastruktury dydaktycznej z zakresu fizjoterapii poprzez wprowadzenie do procesu kształcenia zajęć z wykorzystaniem Egzoszkieletu EKSO GT™ oraz urządzenia do terapii narządu ruchu w stawach: biodrowym, kolanowym i skokowym (są to szyny do ćwiczeń -CPM - *Continuouspassivemovement*).

Nabyte w trakcie zajęć umiejętności pozwolą studentom w przyszłości na optymalizację czasu pracy (szybkie dopasowanie urządzenia do pacjenta) oraz wzmocnienie ich kompetencji zawodowych na rynku pracy.

Do procesu kształcenia w ramach zajęć z zakresu Terapii manualnej i neuromobilizacji wprowadzono wybrane zagadnienia medycyny osteopatycznej. Jest to nowa dziedzina medycyny rozwijająca się bardzo dynamicznie. W ramach tych zajęć studenci nabywają wiedzę oraz umiejętności z zakresu wybranych technik strukturalnych i funkcjonalnych osteopatii.

Ponadto Uczelnia (BKS) współpracuje od lat z Instytutem Analiz Rynku Pracy ,od którego pozyskuje informacje dotyczące aktualnego zapotrzebowania na specjalistów z zakresu fizjoterapii posiadających określone umiejętności.

1.3

Na studiach I stopnia w opisie kierunkowych efektów kształcenia znalazło się 21 efektów z kategorii wiedzy, 19 efektów z kategorii umiejętności oraz 11 efektów z kategorii kompetencji społecznych. Efekty z kategorii umiejętności odnoszą się w szczególności do umiejętności praktycznych z zakresu fizjoterapii i znajdują swoje odzwierciedlenie w opisach modułów zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Struktura kwalifikacji absolwenta, z której wynika, iż absolwent będzie posiadał wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne potrzebne do planowania, demonstrowania oraz wprowadzania działań z zakresu fizjoterapii u pacjentów z różnymi chorobami i w różnym wieku znajduje potwierdzenie w efektach kształcenia zamieszczonych w opisie efektów kierunkowych. W zbiorze efektów uwzględniono efekty w zakresie znajomości języka obcego. Analiza efektów kierunkowych wykazała, iż umożliwiają one studentowi zdobywanie wiedzy i umiejętności z zakresu teorii, metodyki i praktyki fizjoterapii, szczególnie w zakresie wykonywania zabiegów z zakresu fizykoterapii, kinezyterapii, masażu, podstawowych technik terapii manualnej oraz stosowania zaopatrzenia ortopedycznego. Umożliwiają także uzyskanie kompetencji społecznych, które

dadzą możliwość realizowania się w pracy z pacjentem, współpracy w zespole terapeutycznym oraz rozwiną w absolwencie potrzebę ciągłego kształcenia się i podnoszenia swoich umiejętności i wiedzy. Realizacja efektów prowadzi do wykształcenia poczucia odpowiedzialności za promocję zdrowia w społeczeństwie, przygotowuje także do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunku fizjoterapia.

Na studiach II stopnia zdefiniowano 21 efektów z kategorii wiedzy, 21 efektów z kategorii umiejętności oraz 12 efektów z kategorii kompetencji społecznych. Efekty z kategorii umiejętności odnoszą się do umiejętności praktycznych z zakresu fizjoterapii i stanowią rozwinięcie efektów realizowanych na I poziomie kształcenia. W zbiorze efektów uwzględniono efekty w zakresie znajomości języka obcego. Struktura kwalifikacji absolwenta jest ukierunkowana przede wszystkim na rozwinięcie umiejętności typowo zawodowych, zakłada, iż absolwent nabędzie umiejętności do kierowania zespołem terapeutycznym, organizacji i kierowania placówkami prowadzącymi działalność fizjoterapeutyczną, Zakłada, że absolwent nabędzie umiejętności w zakresie szkolenia zawodowego podstawowych procedur fizjoterapeutycznych oraz nauczania przedmiotów zawodowych. Szczegółowa analiza efektów kierunkowych wykazała, iż umożliwiają one studentom zdobywanie wiedzy i umiejętności z zakresu teorii, metodyki i praktyki fizjoterapii, szczególnie w zakresie diagnostyki funkcjonalnej i programowania rehabilitacji w poszczególnych specjalnościach medycznych oraz wykonywanie zabiegów określonych w procedurach fizjoterapeutycznych. Realizacja tych efektów umożliwia uzyskanie kompetencji społecznych, które ułatwią studentowi w przyszłości pracę indywidualną z pacjentem, współpracę w zespole terapeutycznym i podejmowanie w nim roli lidera oraz rozwiną potrzebę ciągłego kształcenia się i podnoszenia swoich umiejętności i wiedzy. ZOPKA stwierdza, iż efekty kierunkowe przygotowują studenta do wdrażania wiedzy dotyczącej szeroko pojętej profilaktyki w ramach propagowania zdrowia w społeczeństwie oraz umożliwiają podjęcie studiów trzeciego stopnia. Efekty kształcenia zakładane dla studiów I i II stopnia są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu praktycznego, do którego kierunek ten został przyporządkowany. Spójność ta wyraża się przede wszystkim w mocnym osadzeniu efektów z kategorii umiejętności i kompetencji społecznych w dziedzinach takich jak: nauki medyczne, nauki o zdrowiu i o kulturze fizycznej oraz w nawiązaniu do dyscyplin takich jak biologia medyczna i medycyna. Spójność ta przejawia się także w sposobie sformułowania efektów kształcenia dla kierunku z zastosowaniem terminologii typowej dla języka dziedzin i dyscyplin nauki, w ramach których zostały one określone, co ułatwia sposób ich weryfikacji. Efekty kształcenia są także spójne z efektami przedmiotowymi przedstawionymi w kartach przedmiotów

Przedstawione do wglądu ZOPKA opisy kierunkowych efektów kształcenia dla studiów I i II stopnia są jasno i zrozumiale sformułowane, oceniono je pozytywnie. Studenci znają i rozumieją pojęcie efektów kształcenia, wiedzą gdzie szukać ich opisu i uważają, że sformułowane są one w sposób dla nich zrozumiały. Zakładane efekty kształcenia zostały opracowane w oparciu o zapotrzebowanie rynku pracy, monitorowanie losów absolwentów, opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Są zgodne z misją i strategią Uczelni, a także uwzględniają zasoby Uczelni. Na podstawie sporządzanych notatek oraz

przeprowadzonych zmian w programie studiów można stwierdzić, iż pracodawcy biorą udział w opiniowaniu efektów kształcenia. Brak obecności pracodawców podczas wizytacji uniemożliwia dalszą weryfikację ich wpływu na uzyskiwane efekty kształcenia w SAN.

W opinii ZOPKA istnieje realna możliwość osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia dla studiów I i II stopnia. Karty przedmiotów, zawierające informacje dotyczące efektów kształcenia, treści, stosowanych metod kształcenia, a także metod weryfikacji są dostępne dla każdego studenta w Internecie. Ocena: **w pełni**

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja na ocenianym kierunku jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni. Koncepcja odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce jakości, uwzględnia postęp w obszarach działalności zawodowej, jest zorientowana na potrzeby otoczenia, w tym w szczególności na rynek pracy. Opracowana koncepcja kształcenia, z uwagi na przygotowanie absolwenta kierunku (w szczególności studiów II stopnia) na europejski rynek pracy, oferuje przedmioty prowadzone w języku angielskim oraz naukę języka specjalistycznego.

Uczelnia prowadzi badania rozwojowe w zakresie działalności zawodowej wykorzystując wyniki w projektowaniu kierunków rozwoju kształcenia. Efektem prowadzonych prac, w przypadku kierunku „fizjoterapia”, jest ujęcie w przedmiocie Terapia manualna i neuromobilizacje innowacyjnych treści kształcenia dotyczących współczesnych technik fizjoterapeutycznych, a także unowocześnianie infrastruktury dydaktycznej z zakresu fizjoterapii poprzez wprowadzenie do procesu kształcenia ćwiczeń wykorzystaniem Egzoszkieletu EKSO GT™ oraz urządzenia do terapii narządu ruchu w stawach: biodrowym, kolanowym i skokowym (są to szyny do ćwiczeń –CPM. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru, poziomu i profilu kształcenia. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, w tym umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu i kompetencji niezbędnych na rynku pracy. Efekty są sformułowane w sposób zrozumiały, co pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji. Oceniono je pozytywnie.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

brak

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Analiza sylabusów **na studiach I stopnia** wykazała, iż istnieje spójność treści programowych uwzględnionych w programie studiów na ocenianym kierunku z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku. I tak w ramach przedmiotów podstawowych realizowane są treści obejmujące znajomość anatomii i fizjologii człowieka, biologii medycznej, biochemii, biofizyki, biomechaniki i kinezylogii, pozwalającą zrozumieć zasady funkcjonowania organizmu ludzkiego, a także oddziaływania ruchu i różnych form energii fizycznej na organizm, patologii ogólnej w stopniu ułatwiającym zrozumienie problematyki zmian patologicznych w podstawowych jednostkach chorobowych, zaburzeniach strukturalnych wywołanych chorobą, urazem, lub różnego rodzaju niepełnosprawnością. W ramach przedmiotów kierunkowych i zawodowych studenci realizują treści dotyczące zagadnień o chorobach wewnętrznych i dysfunkcjach narządu ruchu, mogących wystąpić we wszystkich etapach życia człowieka, uczą się wykonywania zabiegów fizjoterapeutycznych z zakresu fizykoterapii, kinezyterapii, masażu i podstawowych technik terapii manualnej. Uczą się jak dobrać odpowiednie zaopatrzenie ortopedyczne i jak nauczyć pacjenta korzystania z niego. Należy zauważyć, iż realizowane treści kształcenia odnoszą się także do wiedzy z zakresu teorii, metodyki, technik i metod postępowania usprawniającego, edukacji zdrowotnej, promocji zdrowia, a także profilaktyki niepełnosprawności. W sposób istotny odnoszą się do wiedzy w zakresie metodyki nauczania ruchu i kształtowania umiejętności ruchu oraz prowadzenia zajęć ruchowych we wszystkich grupach wiekowych ze szczególnym uwzględnieniem czynników demograficznych oraz zmian zachodzących na rynku pracy. Treści obejmują także wiedzę z zakresu nauk behawioralnych i społecznych, co umożliwia wyjaśnienie złożoności czynników psychologicznych i społecznych wpływających na osobę zdrową i chorą. Kształtowanie niezbędnych kompetencji społecznych w zawodzie fizjoterapeuty odbywa się w warunkach symulowanych, jak i właściwych dla działalności zawodowej fizjoterapeuty (ćwiczenia kliniczne, praktyki zawodowe) Studenci uczą się współdziałania w zespole rehabilitacyjnym oraz samodzielnej pracy. Plan i program studiów zakłada osiągnięcie umiejętności językowych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla fizjoterapii, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. W opinii ZOPKA treści programowe są aktualne, kompleksowe co wykazują z jednej strony sylabusy, a z drugiej obserwacje podczas dokonywanych w trakcie oceny jakości kształcenia hospitacji. Uwagę zwracają sposoby realizacji treści przedmiotowych w ramach przedmiotów zawodowych (praktycznych) takich jak np. Kinezyterapia. Oceniono je pozytywnie, zarówno za względu na warunki do realizacji przedmiotów zawodowych jak i wysokie kompetencje nauczycieli prowadzących. Także studenci zasadniczo pozytywnie oceniają program kształcenia na ocenianym kierunku, zarówno pod względem treści kształcenia, jak i stosowanych metod dydaktycznych. Podczas spotkania z ZO PKA wskazali, wprawdzie, że ich zdaniem korzystne byłoby zwiększenie liczby godzin zajęć praktycznych, tj. ćwiczeń np. z kinezyterapii, jednakże, jak sami ocenili, jest to uwaga jedynie doskonaląca, a nie krytykująca stan obecny. ZOPKA w podsumowaniu zauważa, iż zdobyte w ten sposób efekty kształcenia umożliwiają studentom dobre przygotowanie do podejmowania czynności zawodowych odpowiadających zakresowi działalności zawodowej właściwemu dla ocenianego kierunku oraz kompetencji społecznych wymaganych na rynku pracy. W ten sposób studenci mogą realizować zadania praktyczne w swoim przyszłym środowisku pracy

Analiza sylabusów **na studiach II stopnia** wykazała, iż istnieje spójność treści programowych uwzględnionych w programie studiów na ocenianym kierunku z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku. Program studiów II stopnia jest pogłębieniem i rozszerzeniem studiów I stopnia, dotyczy to np. treści z zakresu metod specjalnych fizjoterapii, medycyny fizykalnej z elementami balneoklimatologii czy anatomii na żywym człowieku. Istotnym elementem jest umiejętność przeprowadzenia diagnostyki fizjoterapeutycznej oraz programowania i prowadzenia postępowania usprawniającego we wszystkich działach medycyny klinicznej oraz znajomość zasad profilaktyki chorób cywilizacyjnych. Analiza treści kształcenia wykazała, iż student na II poziomie kształcenia przyswaja wiedzę z zakresu teorii, metodyki, technik i metod postępowania usprawniającego, edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia, a także profilaktyki niepełnosprawności oraz aktywności ruchowej adaptacyjnej i sportu osób niepełnosprawnych. Realizacja treści kształcenia z zakresu nauk behawioralnych i społecznych, umożliwia wyjaśnienie złożoności czynników psychologicznych i społecznych wpływających na osobę zdrową i chorą, sposobów wykorzystania psychologii i socjologii. W zakresie promocji zdrowia, profilaktyki, udzielania świadczeń fizjoterapeutycznych pacjentom i zasad prawnych obowiązujących w praktyce zawodowej w programie kształcenia zawarto treści z obszaru nauk ekonomicznych, nauk o zarządzaniu oraz nauk o zdrowiu publicznym. W procesie kształcenia na kierunku student zdobywa również wiedzę z zakresu filozofii i bioetyki, zarówno w zakresie podstawowej problematyki filozofii w kontekście nauk biomedycznych, jak i problemów etycznych związanych z rozwojem nauk biomedycznych. Jednocześnie wiedza ta obejmuje oceny etycznego i moralnego postępowania człowieka w obszarze nauk o zdrowiu, przestrzeganie zasad etycznych w podejmowanych decyzjach i działaniach dotyczących pacjenta oraz przebiegu całego procesu fizjoterapii. Kształtowanie niezbędnych kompetencji społecznych w zawodzie fizjoterapeuty odbywa się w warunkach symulowanych, jak i właściwych dla działalności zawodowej fizjoterapeuty (ćwiczenia kliniczne, praktyki zawodowe) Studenci uczą się współdziałania w zespole rehabilitacyjnym oraz kierowania takim zespołem. Plan i program studiów zakłada osiągnięcie umiejętności językowych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla fizjoterapii, zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. W opinii ZOPKA treści programowe są aktualne, kompleksowe i różnorodne, na co wskazuje treść sylabusów oraz przeprowadzone hospitacje, co wykazują z jednej strony sylabusy a z drugiej obserwacje ZOPKA podczas dokonywanych w trakcie oceny jakości kształcenia hospitacji. Na uwagę zwracają sposoby realizacji treści przedmiotowych w ramach przedmiotów zawodowych (praktycznych) odbywających się w placówkach służby zdrowia. Oceniono je pozytywnie. Zdobyte w ten sposób efekty kształcenia umożliwiają studentom dobre przygotowanie do podejmowania czynności zawodowych odpowiadających zakresowi działalności zawodowej właściwemu dla ocenianego kierunku oraz kompetencji społecznych wymaganych na rynku pracy.–Reasumując, dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi kierunkowymi efektami kształcenia i uwzględnia aktualnie stosowane w praktyce rozwiązania naukowe związane z zakresem ocenianego kierunku oraz potrzeby rynku pracy. ZOPKA zauważa, iż projekty programów na studiach I i II stopnia konsultowane są z interesariuszami zewnętrznymi. Dotychczas w konsultacjach brały udział m.in.: Wojskowy Instytut Medyczny z Centralnym Szpitalem Klinicznym Obrony Narodowej, Konsultant Wojewódzki w dziedzinie fizjoterapii.

Zdaniem studentów stosowane metody dydaktyczne są zróżnicowane i dostosowane do przedmiotów. Wykładów prowadzonych w całości *ex cathedra* jest stosunkowo niewiele, znaczny udział w procesie kształcenia mają metody aktywizujące, jak praca w grupach, metoda projektowa, ćwiczenia praktyczne. Zdaniem ZOPKA różnorodne metody

kształcenia wskazane w sylabusach uwzględniają samodzielne uczenie się studentów i umożliwiają w ocenie ZOPKA osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Metody aktywizujące stosowane na zajęciach związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym i w ramach praktyk zawodowych pomagają w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia w obszarze umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy. W realizacji programu kształcenia na studiach I i II stopnia wykorzystuje się podobne metody kształcenia i są to: metody problemowe, metody praktyczne oraz wspomniane już metody aktywizujące. Stosuje się zarówno metody i formy tradycyjne, takie jak wykład, ale istotne z uwagi na specyfikę kierunku i jego profil są metody prowadzące do aktywizacji studentów. Stosowane metody kształcenia aktywizują studenta do samodzielnej pracy, uczą pracy w zespole, umożliwiają nabycie umiejętności zawodowych, a także uczą kontaktu z pacjentem oraz poszanowania godności osobistej pacjenta. Wśród prowadzonych zajęć dominującą rolę pełnią ćwiczenia i praktyki. W przypadku realizacji zadań podczas zajęć praktycznych (np. klinicznych) studenci uczestniczą w grupach o mniejszej liczebności. Podczas hospitacji zajęć odbywających się w szpitalu stwierdzono, iż np. niektóre zajęcia były realizowane w 5 osobowych grupach a niektóre w 10 osobowych grupach. Podczas hospitacji zajęć stwierdzono, iż grupy te zazwyczaj nie przekraczają 10 osób. W opinii ZOPKA istotnie, ćwiczenia realizowane w bezpośrednim kontakcie z pacjentem (ćwiczenia kliniczne) są niezbędnym elementem kształcenia w zdobywaniu kompetencji z zakresu fizjoterapii praktycznej, stanowią one część zajęć, w czasie których studenci mogą pracować z pacjentem w niewielkich grupach (po dwie osoby z jednym pacjentem). W ramach zajęć o charakterze praktycznym stosowane są metody pokazu umiejętności, które student powinien nabyć, szczegółowej analizy stopnia opanowania odpowiednich umiejętności, pracy z pacjentem pod bezpośrednim nadzorem osób wykonujących zawód medyczny, a na studiach II stopnia także wykonanie procedur fizjoterapeutycznych pod kontrolą prowadzącego. Do innych ćwiczeń aktywizujących można zaliczyć: laboratoria, dyskusje, prace w parach i w grupie, projekty indywidualne, prezentacje multimedialne, przygotowywanie i prezentacja referatów, które uwzględniają również, jako przygotowanie się do zajęć, pracę własną studenta. Praca samodzielna studentów uwzględnia oprócz przygotowania do zajęć dydaktycznych, także przygotowanie do zaliczeń (kolokwiów i testów), egzaminów, opracowywanie prac etapowych, opanowania określonych umiejętności. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZOPKA ocenili, że metody kształcenia stosowane przez nauczycieli akademickich podczas zajęć są dla nich satysfakcjonujące.

W opinii ZOPKA czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

Na studiach pierwszego stopnia program kształcenia jest realizowany w czasie 6 semestrów. Liczba godzin dydaktycznych dla studiów stacjonarnych wynosi 5460 w tym 3679 godzin w kontakcie z nauczycielem i 1781 godzin przeznaczonych na pracę własną studenta. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin dydaktycznych wynosi 5460 w tym 3169 godzin w kontakcie z nauczycielem i 2291 godzin przeznaczonych na pracę własną studenta. Na obydwóch trybach kształcenia liczba ECTS za program kształcenia wynosi 182 punkty. W programie kształcenia określono: łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów: w przypadku studiów stacjonarnych jest to 144 punktów ECTS, w przypadku studiów niestacjonarnych 119 punktów ECTS. Określono łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia: jest to 32 punktów ECTS, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono łączną liczbę punktów ECTS, którą student

musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych, projektowych, ćwiczeń klinicznych: w przypadku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest to 70 punktów ECTS, podano minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów: jest to 16 punktów ECTS, zarówno w przypadku studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS, jest to 5 punktów ECTS za przedmioty: Wstęp do filozofii / Propedeutics of Philosophy, Deontologia medyczna / Medical Deontology, Psychologia / Psychologia rozwoju człowieka, Pedagogika / Pedagogika społeczna. Określono liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego: jest to 8 punktów ECTS w przypadku studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego: są to na stacjonarnych i niestacjonarnych 2 punkty ECTS. Praktyki stanowią integralną część zarówno programu kształcenia, jaki i planu studiów. Określono wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym oraz liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych: jest to 32 punkty ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Studenci realizują także seminarium dyplomowe któremu przypisano 10 pkt. ECTS. Ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS jest przypisanych zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przypisano im 126 punktów ECTS. Dotyczy to obydwóch form kształcenia (stacjonarne-niestacjonarne). Na studiach I stopnia zaliczono do tych zajęć wszystkie przedmioty zawodowe i kierunkowe, praktyki zawodowe oraz takie przedmioty podstawowe jak anatomia i fizjologia, terapia zajęciowa, odnowa biologiczna oraz przedmioty z zakresu kultury fizycznej jak np rekreacja ruchowa czy też inne ćwiczenia, które kształtują własną sprawność studenta jak i te, które pokazują jak wykorzystać ćwiczenia ruchowe w procesie fizjoterapii. ZOPKA stwierdza ponadto iż, zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla kierunku „Fizjoterapia” o profilu praktycznym, są prowadzone: w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej (szczegóły w rozdziale raportu dotyczącym infrastruktury dydaktycznej), w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie określonych czynności praktycznych przez studentów, przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć (szczegóły w rozdziale raportu dotyczącym kadry naukowo-dydaktycznej).

Studia drugiego stopnia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej trwają 4 semestry. Liczba godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych wynosi 3660 w tym 2150 godzin w kontakcie z nauczycielem i 1480 godzin przeznaczonych na pracę własną studenta. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin dydaktycznych wynosi 3660 w tym 1925 godzin w kontakcie z nauczycielem i 1705 godzin przeznaczonych na pracę własną studenta. Na obydwóch trybach kształcenia liczba ECTS za program kształcenia wynosi 121 punkty. W programie kształcenia określono: łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów: jest to 83,5 punktów ECTS na studiach stacjonarnych oraz 70 punktów ECTS na studiach niestacjonarnych. Określono łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia: jest 30 punktów ECTS, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych, warsztatowych, projektowych, ćwiczeń klinicznych: jest to 41 punktów ECTS, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono minimalną liczbę punktów ECTS,

którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów: jest to 6 punktów ECTS, zarówno w przypadku studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych, nie mniejszą niż 5 punktów ECTS, jest to 6 punktów ECTS za przedmioty: prawo, historia rehabilitacji, filozofia; zarządzanie, marketing i przedsiębiorczość. Określono liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego: jest to 6 punktów ECTS zarówno w przypadku studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Określono liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego: są 2 punkty ECTS zarówno w przypadku studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych. Praktyki stanowią integralną część zarówno programu kształcenia, jaki i planu studiów. Określono wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych: jest to 20 punktów ECTS. Studenci realizują także seminarium dyplomowe któremu przypisano 20 pkt. ECTS. Ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS jest przypisanych zajęciom związanym z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przypisano im 62 punkty ECTS. Dotyczy to obydwóch form kształcenia (stacjonarne-niestacjonarne). Na studiach II stopnia zaliczono do zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym wszystkie przedmioty zawodowe i kierunkowe, praktyki zawodowe oraz anatomię na żywym człowieku a także przedmioty związane z komunikacją interpersonalną. ZOPKA stwierdza ponadto iż, zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla kierunku „Fizjoterapia” o profilu praktycznym, są prowadzone: w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej (szczegóły w rozdziale raportu dotyczącym infrastruktury dydaktycznej), w sposób umożliwiający bezpośrednio wykonywanie określonych czynności praktycznych przez studentów, przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć (szczegóły w rozdziale raportu dotyczącym kadry naukowo-dydaktycznej).

Na każdy 1 punkt ECTS przypada od 25 do 30 godzin nakładu pracy studenta w trakcie zajęć zorganizowanych przez Uczelnię oraz pracy własnej. W sylabusach przedmiotów na studiach I i II stopnia zawarte są informacje dotyczące nakładu pracy studentów, niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych, zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS). Wyliczone nakłady pracy studenta uwzględniają liczbę godzin kontaktowych, godzin potrzebnych na wykonanie prac cząstkowych, przygotowanie się do zaliczeń i egzaminu oraz do samodzielnego uzupełniania oraz utrwalania wiedzy. W opinii ZOPKA czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych, dzięki którym studenci osiągają przedmiotowe i kierunkowe efekty kształcenia. Dotyczy to studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na obydwóch poziomach kształcenia. Także zdaniem studentów liczba godzin zajęć i punktów ECTS przypisanych do poszczególnych przedmiotów jest ich zdaniem właściwie oszacowana i odpowiada nakładowi pracy, jaki powinni poświęcić na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Program studiów I stopnia umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze 30% liczby punktów ECTS. Wybór modułów kształcenia obejmuje 55 punktów ECTS, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i studiach niestacjonarnych. Wśród przedmiotów obieralnych znajdują się między innymi takie przedmioty jak: Język obcy, Organizacja i zarządzanie w ochronie zdrowia/ Elementy marketingu usług medycznych, Odnowa biologiczna/ Masaż w odnowie biologicznej w SPA, Terapia zajęciowa/ Fizjoterapia w zaburzeniach równowagi, Metodologia badań naukowych, Seminarium dyplomowe, Gimnastyka korekcyjna/ Fizjoterapia u dzieci z niepełnosprawnością

umysłową, Usprawnianie chorego w domu/ Rekreacja ruchowa osób starszych, Fizjoterapia w otorynolaryngologii / Fizjoterapia w medycynie paliatywnej itp.

Program studiów II stopnia umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze 39% liczby punktów ECTS zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i studiów niestacjonarnych, (wybór modułów kształcenia obejmuje 47 punktów ECTS). Wśród przedmiotów obieralnych znajdują się takie przedmioty jak: Anatomia na żywym człowieku/ Diagnostyka obrazowa w praktyce fizjoterapeuty, Fizjoterapia w odnowie biologicznej/ Fizjoterapia w dermatologii i kosmetologii, Masaż przy użyciu przyrządów/ Drenaż limfatyczny i terapia przeciwobrzękowa, Fizjoterapia w sporcie wyczynowym/ Fizjoterapia dla kobiet w ciąży, języki obcy czy seminarium dyplomowe.

Zastrzeżenia budzi jednakże sposób obierania tych przedmiotów. Studenci zapytani o nie na spotkaniu z ZO PKA nie mieli świadomości tego, że takie przedmioty znajdują się w programie kształcenia. Stwierdzili, że: "nie mają żadnych przedmiotów do wyboru". Prodziekan wyjaśniła, że wybór dokonywany jest za pośrednictwem starosty, który otrzymuje wykaz możliwych do wyboru przedmiotów, ma za zadanie skonsultować go z grupą i przekazać informację do Dziekanatu. W opinii ZOPKA taka pośrednia procedura i brak świadomości studentów o takim uprawnieniu może świadczyć o tym, iż studenci nie w pełni mają zapewnioną możliwość osobistego wyboru przedmiotów.

Dobór form zajęć dydaktycznych jest w opinii ZOPKA prawidłowy, co potwierdzają także studenci uznając, iż formy zajęć są dobrane odpowiednio do treści kształcenia. Formy kształcenia są dostosowane także do praktycznego profilu kształcenia. Wśród form zajęć dydaktycznych można wymienić: wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, ćwiczenia kliniczne, ćwiczenia projektowe, laboratoria, seminaria oraz praktyki zawodowe. Istotne z punktu widzenia możliwości osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych do przedmiotów praktycznych- zawodowych i kierunkowych jest liczebność studentów w grupie ćwiczeniowej. Zgodnie z informacją uzyskaną w trakcie wizytacji grupy ćwiczeniowe powinny liczyć 16-20 osób, grupy laboratoryjne 8-10 osób, grupy kliniczne 4-8 osób, chociaż hospitacje wykazały, iż liczebność studentów w grupie klinicznej jest w rzeczywistości większa. Nie przekracza jednakże 10 osób w grupie, co jest dopuszczalne, jeżeli chodzi o ten rodzaj ćwiczeń. Wykłady przeprowadzane są dla wszystkich studentów danego semestru. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym odbywają się m.in. w pracowniach fizykoterapii, kinezyterapii i masażu, a ćwiczenia kliniczne w różnych placówkach na terenie Warszawy i województwa mazowieckiego zapewniając kontakt studenta z pacjentem pod bezpośrednim nadzorem osób wykonujących zawód medyczny. Hospitacje jakich dokonał ZOPKA na I stopniu kształcenia na przedmiotach zawodowych potwierdziły możliwości osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia. Liczba studentów odpowiadała liczbie stanowisk w pracowniach kształcenia zawodowego, była adekwatna do ilości sprzętu stanowiącego wyposażenie pracowni, co gwarantowało osiągnięcie założonych umiejętności. Także na studiach II stopnia hospitacja ćwiczeń klinicznych w szpitalu wykazała, iż studenci mają swobodny dostęp do pacjentów, pracują w systemie: "dwóch studentów do jednego pacjenta", co umożliwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Organizacja procesu kształcenia umożliwia osiągnięcie efektów i realizację programu kształcenia i można ocenić pozytywnie. W opinii ZOPKA organizacja procesu kształcenia dostosowana jest do potrzeb i możliwości studentów. Terminy zjazdów na studiach niestacjonarnych, harmonogramy zajęć, wykazy przedmiotów i formy zaliczeń podawane są ze znacznym wyprzedzeniem. Organizację roku akademickiego określono w Regulaminie Studiów. ZOPKA stwierdza, iż harmonogram zajęć dydaktycznych jest zgodny z zasadami higieny procesu nauczania (właściwa koncentracja zajęć w ciągu dnia oraz tygodnia zajęć, istnieje wystarczająca ilość czasu przeznaczona na przejazdy pomiędzy placówkami w których realizowane są zajęcia itp.). Dojazdy odbywają się

zazwyczaj z wykorzystaniem komunikacji miejskiej. Uczelnia zapewnia studentom możliwość indywidualizacji programu studiów. Dla wybitnie uzdolnionych studentów, studentów w trudnej sytuacji życiowej, a także dla studentów z niepełnosprawnościami, w regulaminie studiów przewidziano możliwość ubiegania się o indywidualny plan studiów i program nauczania. W ramach indywidualnego planu studiów, studentowi zapewnia się odpowiednio dobraną do jego potrzeb opiekę dydaktyczno–naukową. Na ocenianym kierunku studiuje siedmiu niepełnosprawnych studentów, w tym dwoje z niepełnosprawnością ruchową, w stopniu lekkim, ale nie potrzebują wsparcia w żadnym zakresie. Na kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość.

Integralną częścią procesu kształcenia na kierunku są praktyki zawodowe, które są realizowane w wymiarze 960 godzin na I poziomie kształcenia oraz w wymiarze 600 godzin na II poziomie kształcenia, zgodnie z zaleceniem World Confederation for Physical Therapy (WCPT).

Na I stopniu realizowane są następujące rodzaje praktyk: praktyka wstępna w 1 semestrze we wszystkich placówkach służby zdrowia, w których realizowane są świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej i fizjoterapii (90 godzin), praktyka w 2 i 4 semestrze, w placówkach realizujących świadczenia z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii, posiadających pracownię kinezyterapii (270 godzin), praktyka w 3 i 4 semestrze, w placówkach realizujących świadczenia z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii, posiadających pracownię fizykoterapii (270 godzin), oraz praktyka w 5 i 6 semestrze realizowana w szpitalu lub klinice (330 godzin).

Na II stopniu realizowane są następujące rodzaje praktyk: praktyka wstępna na 1 i 2 semestrze, w placówkach służby zdrowia, gdzie realizowane są świadczenia z zakresu rehabilitacji leczniczej i fizjoterapii (300 godzin), praktyka na 3 semestrze, w placówkach realizujących świadczenia z zakresu rehabilitacji medycznej i fizjoterapii posiadających pracownię fizykoterapii i kinezyterapii (150 godzin), oraz praktyka na 4 semestrze realizowana w szpitalu lub klinice (150 godzin). Głównym celem praktyk studenckich jest praktyczne wykorzystanie wiedzy nabytej podczas studiów i nabywanie pierwszych doświadczeń oraz próby podejmowania samodzielnych decyzji pod okiem doświadczonego fizjoterapeuty (opiekuna praktyki), który ma za zadanie dbać o poprawne wykonywanie zabiegów. Sekwencja praktyk jest prawidłowa, są one dobrze zharmonizowane z programem kształcenia. Praktyki podzielone są na bloki: pierwszy to wstępny - asystencki, następnie z zakresu podstawowych technik terapeutycznych (fizykoterapia i kinezyterapia) a na końcu realizowany jest blok praktyk klinicznych. Jednostka określiła efekty kształcenia dla praktyk zawodowych w sposób prawidłowy. Przyporządkowana punktacja ECTS dla praktyk jest właściwa. Założone efekty kształcenia przypisane poszczególnym komponentom (wiedza, umiejętności, kompetencje) są możliwe do osiągnięcia w założonym czasie trwania praktyk. Zasady odbywania praktyk sposób monitorowania i weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym regulują: obowiązująca w ramach WSZJK procedura P-11 oraz Regulamin praktyk zawodowych na kierunku „fizjoterapia”. Uczelnia jest w trakcie wdrażania kryteriów doboru i oceny instytucji do realizacji kształcenia praktycznego. Dokument został przygotowany jednak nie został wprowadzony w życie. Należy również wprowadzić kryteria wyboru opiekuna kształcenia praktycznego w instytucji. W opinii ZOPKA ustalone kryteria spowodują zwiększenie zadowolenia studentów z odbywanych praktyk z powodu odpowiednich wymogów infrastrukturalnych, jak i personalnych. Merytoryczny nadzór nad praktykami sprawuje Opiekun Praktyk z ramienia Uczelni, który m.in. akceptuje miejsce odbywania praktyk oraz zatwierdza program praktyk. Warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie założonych w programie studiów i sylabusie efektów kształcenia, praktyki zalicza opiekun praktyk z ramienia instytucji przyjmującej, a następnie koordynator praktyk

wyznaczony przez Uczelnię. Zdaniem ZOPKA zaliczenie praktyk powinno być na ocenę. Zajęcia podlegają hospitacjom (nie mniej niż 20% praktyk realizowanych w danym roku akademickim). Podczas wizytacji uzyskano informacje, że hospitacja dotyczy placówek mieszczących się wyłącznie w Warszawie. W rozmowie z koordynatorem praktyk uzyskano informację, iż w ubiegłym roku akademickim odbyło się około 10 hospitacji praktyk, które przebiegły bez większych zastrzeżeń. Praktyki realizowane są w placówkach, z którymi Uczelnia podpisała umowy, zdaniem ZOPKA liczba placówek jest zbyt mała w porównaniu do liczby studiujących na obydwóch trybach kształcenia. Uczelnia ma podpisanych zaledwie pięć umów o współpracy z instytucjami przyjmującymi studentów. Są to głównie szpitale, w których studenci ocenianego kierunku realizują również zajęcia kliniczne. Regulamin praktyk przewiduje również możliwość odbycia praktyki w jednostce wybranej przez studenta i zaakceptowanej przez Wydział. ZOPKA zauważa, iż większość studentów korzysta właśnie z tego sposobu organizacji praktyk, co nie jest właściwe. Studenci opisując to rozwiązanie wskazali, że po wybraniu placówki, konieczne jest zgłoszenie jej nazwy i lokalizacji, a po weryfikacji podpisanie stosownego porozumienia z Uczelnią. Opiekun praktyk na spotkaniu z ZOPKA wyjaśnił jednak, że nie jest możliwe dokładne zweryfikowanie wszystkich placówek zgłoszonych przez studentów, zwłaszcza że są one zlokalizowane w całej Polsce. W większości przypadków instytucje zweryfikowane są przez opiekuna na podstawie numeru rejestrowego danej placówki. Jeśli taka weryfikacja wykaże, że jednostka jest zarejestrowana, to wyposażenie w specjalistyczny sprzęt nie jest sprawdzane. Czasami weryfikacja odbywa się wyłącznie na podstawie informacji udostępnionych na stronie internetowej placówki, a teoretycznie nie sposób wykluczyć sytuacji, w której student zrealizuje praktykę w placówce, którą zgłosi Uczelni dopiero w momencie oddawania dziennika praktyk – pod warunkiem, że instytucja ta nie wymaga podpisanego porozumienia z Uczelnią. Zaliczenie praktyki odbywa się na podstawie dziennika praktyk jednego dla całego toku studiów. Znajduje się w nim regulamin praktyk, efekty kształcenia przewidziane dla praktyk, a także miejsce na sprawozdanie studenta z praktyki, ocenę opiekuna z ramienia placówki i ewentualną hospitację opiekuna praktyki ze strony Uczelni. Opiekun praktyki z ramienia placówki przyjmującej potwierdza osiągnięcie przez studenta efektów kształcenia poprzez złożenie podpisu przy każdym z zakładanych efektów kształcenia zamieszczonych w tabeli w dzienniku praktyk. Zdaniem ZOPKA dzienniczki nie stanowią dobrego źródła wiedzy na temat tego, co student wykonywał podczas danej praktyki. Brakuje bieżącej dokumentacji czynności jakie fizjoterapeuta wykonywał z pacjentem. Brakuje konkretnych opisów przypadków, rozpoznania, opisu badania fizjoterapeutycznego, przeprowadzonej fizjoterapii, ewentualnych trudności bądź ich braku podczas odbywania praktyk. Znajduje się tam wyłącznie zaliczenie poszczególnych efektów kształcenia. Koniecznym wydaje się uzupełnienie dzienniczka praktyk o część dotyczącą opisu bieżącej aktywności praktykanta a w szczególności tego, z kim pracował i jakie czynności fizjoterapeutyczne wykonywał. Reasumując, uczelnia powinna zawrzeć większą liczbę porozumień z dużymi, wielooddziałowymi jednostkami klinicznymi, posiadającymi właściwe zaplecze fizjoterapeutyczne, aby zapewnić realizację efektów kształcenia i ułatwić kontrolę nad przebiegiem realizacji praktyk, zwłaszcza, iż obecnie istnieje problem z weryfikacją miejsca praktyki wybieranego przez studenta. Zwiększy to prawdopodobieństwo, iż placówka jest właściwa do realizacji danego rodzaju praktyki. Konieczna jest także zmiana sposobu dokumentowania pracy studenta na praktyce, na taki, który pozwoli ocenić jakie umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne student rzeczywiście osiągnął. W dzienniczku praktyk powinno być miejsce, w którym student będzie opisywał procedury medyczne, które wykonywał w czasie praktyk. Zaliczenie praktyk powinno być na ocenę

W programie kształcenia zawarto ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, ofertę zajęć do wyboru w językach obcych (na studiach I stopnia: Propedeutics of Philosophy, Medical Deontology, Psychology, Pedagogics, na studiach II stopnia: Rehabilitation History, Philosophy, Bioethics, Public Health, Economics and Healthcare Systems, Management, Marketing and Entrepreneurship), ZOPKA zauważa, iż wybór przez studentów zajęć realizowanych w językach obcych jest znikomy. Od roku akademickiego 2017/2018 studenci będą obowiązkowo realizować jeden przedmiot w języku angielskim, a później nastąpi rozszerzanie takiej oferty do około 20% zajęć. Program kształcenia zakłada obecnie realizację na studiach I stopnia w ramach przedmiotu Język obcy - Języka specjalistycznego 1, a na studiach II stopnia - Języka specjalistycznego 2. Studenci wszystkich kierunków mogą uczestniczyć w warsztatach prowadzonych w języku angielskim z zakresu zarządzania, kreowania wizerunku i prowadzenia biznesu, ale także takich, które związane są z ochroną zdrowia. Istnieje możliwość wymiany w ramach programu Erasmus+ oraz umów bilateralnych. Programy współpracy dotyczą wymiany studentów i pracowników naukowych, wspólnych badań i konferencji naukowych, praktyk studenckich. Dzięki współpracy realizowanej w ramach programu UE LLP-Erasmus (od 2014: Erasmus+) studenci korzystają z możliwości wyjazdów na studia na uczelnie zagraniczne na 1 lub 2 semestry. Dla kierunku fizjoterapia Uczelnia oferuje wymianę w ramach 3 umów z uczelniami z Bułgarii, Włoch i Litwy. Z oferty tej w roku akademickim 2015/2016 skorzystało 2 studentów. Z kolei w roku akademickim 2016/2017 na semestr letni wyjechało 3 studentów (jeden – Bułgaria, 2 - Włochy). Od roku 2007 istnieje w ramach Erasmus możliwość uczestnictwa w praktykach zagranicznych - studenci mają możliwość realizacji minimum 3-miesięcznych praktyk w firmach i uczelniach zagranicznych. Do tej pory żaden student, pomimo zachęt, nie skorzystał z tej oferty. Obecnie złożone zostały 3 wnioski. W celu ciągłego rozwoju kadry naukowej Uczelnia oferuje swoim pracownikom możliwość wyjazdów naukowo-badawczych do zagranicznych instytucji i ośrodków badawczych. Mogą oni ubiegać się o dofinansowanie wyjazdów na kongresy, konferencje, seminaria naukowe, kursy i szkolenia specjalistyczne ze środków Uczelni, co sprzyja umiędzynarodowieniu badań naukowych oraz wymianie doświadczeń. Można zatem powiedzieć, iż program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, ale równocześnie należy zauważyć iż stosunkowo niewielka liczba studentów i pracowników wykorzystuje związane z tym możliwości.

Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia oparte są na bieżącej ocenie osiągniętych przez studentów wyników w nauce. Metody można ocenić pozytywnie. Procedury i narzędzia oceny są ściśle powiązane z metodami, formami oraz efektami kształcenia. Metody sprawdzania i oceniania zakładanych efektów kształcenia dotyczą wszystkich przedmiotów zawartych w programie kształcenia, w tym języków obcych. Stosowane na ocenianym kierunku metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia są studentom ogłaszane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach oraz umieszczone w sylabusach. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA potwierdzili, że zasady te są przestrzegane oraz zapewniają sprawiedliwe i obiektywne ocenianie. Do najczęściej stosowanych metod weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia zaliczają się: sprawdziany pisemne składające się z pytań zamkniętych i otwartych, praca w grupach, projekty indywidualne lub grupowe (np. przygotowanie poradnika dla pacjentów). ZOPKA dokonał oceny prac etapowych i stwierdza, iż nie wszystkie sposoby weryfikacji efektów są dobrze dobrane. Chodzi o przedmiot Diagnostyka funkcjonalna i programowanie rehabilitacji w pediatrii, gdzie wiedzę zweryfikowano przy pomocy testu składającego się z 56 pytań. Tematyka pytań zawartych w teście jest niezgodna z treściami programowymi przedmiotu zawartymi w sylabusie. Pytania nie weryfikują wiedzy z zakresu przedmiotu. Nie ma ani jednego pytania, które

odpowiadałoby zrealizowanym treściom kształcenia. Przedmiot dotyczy diagnostyki a pytania testowe dotyczą np. anatomii, ogólnej pediatrii, patofizjologii, neurofizjologii, fizykoterapii, kinezyterapii a więc zagadnień realizowanych w ramach innych przedmiotów i niezwiązanych zupełnie z celami i efektami kształcenia. Nie ma ani jednego pytania z diagnostyki funkcjonalnej. ZOPKA zauważa, iż w innych ocenionych podczas akredytacji pracach etapowych nie znaleziono większych uchybień. Na przedmiotach praktycznych i klinicznych weryfikacja efektów kształcenia odbywa się głównie poprzez demonstrację nabytych przez studentów umiejętności praktycznych na innych studentach odgrywających rolę pacjentów (w przypadku ćwiczeń w pracowniach) oraz na pacjentach (na zajęciach klinicznych). Ważne jest zaangażowanie w ten proces opiekunów praktyk reprezentujących pracodawców. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia sformułowane zarówno dla praktyk zawodowych, jak też pozostałych przedmiotów związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym są adekwatne do założonych efektów kształcenia. Nie umożliwiają jednak w pełni skutecznego sprawdzenia stopnia ich osiągnięcia ze względu na brak ocen, a jedynie zaliczeniową formę uznawalności praktyk zawodowych. W toku praktyk zawodowych metodą sprawdzania i oceniania jest obserwacja opiekuna praktyk, co jest trafną i adekwatną metodą. Dokumentowanie przebiegu praktyk opiera się na wzorach kilku dokumentów, stanowiących elementy sformalizowanej i precyzyjnie opisanej procedury. Należy jednak dokonać zmian w dzienniku praktyk, w celu umożliwienia studentowi opisu każdego przypadku klinicznego, z którym miał do czynienia, a w szczególności udokumentowania wszystkich czynności fizjoterapeutycznych wykonywanych z pacjentem. Sprawdzanie osiągniętych efektów kształcenia prowadzone jest na różnych etapach kształcenia, poprzez: bieżącą obserwację i ocenę pracy studenta w trakcie realizacji przedmiotu (np. aktywność, projekty, prezentacje, itd., pokazy umiejętności praktycznych podczas zaliczeń zajęć praktycznych), realizację praktyk zawodowych, realizację seminarium dyplomowego, egzaminy z poszczególnych przedmiotów, egzamin dyplomowy, przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej, itd. Ostatecznym etapem weryfikacji efektów kształcenia jest proces dyplomowania. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie wszystkich wymagań wynikających z programu kształcenia oraz złożenie pracy dyplomowej i uzyskanie pozytywnej oceny promotora oraz recenzenta. Na studiach I stopnia przeprowadzany jest egzamin umiejętności praktycznych, podczas którego student wykonuje określone czynności fizjoterapeutyczne. Pozytywne zaliczenie egzaminu praktycznego jest warunkiem przystąpienia do dalszych procedur dyplomowania. Kolejnym jest obrona pracy dyplomowej. Monitorowanie na tym etapie odbywa się to poprzez recenzje pracy dyplomowej, weryfikację wiedzy i umiejętności studenta podczas odpowiedzi na pytania otrzymane podczas egzaminu dyplomowego. Zasady dyplomowania na obydwóch poziomach kształcenia reguluje uchwała Rady Wydziału Studiów Międzynarodowych i Informatyki SAN z siedzibą w Łodzi z dnia 18 maja 2016. Zasady dyplomowania obowiązują dopiero od dnia 1.10.2016 i są one w opinii ZOPKA sformułowane prawidłowo, gwarantując prawidłowy poziom prac. Należy w tym miejscu zauważyć, że analiza wylosowanych przez ZOPKA prac dyplomowych ujawniła odstępstwa od zasad dyplomowania określonych przez Uczelnie. Zwraca uwagę niską jakością niektórych wylosowanych prac, co w szczególności dotyczy strony metodologicznej a także wymogów formalnych opisanych w zasadach dyplomowania. W większości ocenionych przez ZOPKA prac zawyżono oceny, dotyczy to zarówno tych wystawionych przez recenzenta jak i promotora pracy. Szczegółowe uwagi dotyczące poszczególnych prac zamieszczono w załączniku 4 niniejszego Raportu. ZOPKA uważa, że problem dotyczy prawdopodobnie słabej merytorycznej kontroli opiekuna pracy dyplomowej w momencie powstawania pracy. Także recenzenci zawyżają oceny w recenzjach, nie dostrzegając odstępstw od reguł (np. formalnych) opisanych w zasadach dyplomowania.

System podsumowujący ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na ocenianym kierunku jest realizowany w oparciu o zasady dokumentacji i walidacji efektów kształcenia. W opinii ZO PKA system sprawdzania efektów i oceniania efektów jest przejrzysty i wiarygodny. Zasady oceniania i zasady zaliczania przedmiotów są dostępne w Regulaminie Studiów oraz w sylabusach przedmiotów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Na Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu kształcenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia weryfikowana jest poprzez bieżącą ocenę wyników uczenia się studentów (wystawianie oceny cząstkowej, formułującej, jak i końcowej), praktyki zawodowe, proces dyplomowania, śledzenie losów zawodowych absolwentów, opinie pracodawców a także samoocenę studentów dokonywaną na koniec semestru, po sesji egzaminacyjnej. Efekty przedmiotowe i ich weryfikacja dokumentowana jest między innymi pracami etapowymi. Studenci otrzymują informację zwrotną dotyczącą swoich prac w terminie 7 dni, co zapewnia przejrzystość systemu oceniania.

Przejrzystość i rzetelność systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest weryfikowana przez Komisję Programową. Ocena tego Zespołu polega na weryfikacji zakładanych i osiąganych przez studentów efektów kształcenia, form prowadzenia zajęć i metod dydaktycznych, formy zaliczenia przedmiotu oraz na przeglądzie każdego rodzaju prac. Ocena dokonywana jest pod kątem właściwego doboru wszystkich tych elementów do zakładanych w danym sylabusie efektów kształcenia. Prace etapowe są archiwizowane.

Kwestie związane z rozstrzygnięciem skarg i rozpatrywaniem wniosków zgłaszanych przez studentów określa Regulamin Studiów oraz obowiązująca w ramach WSZJK procedura P-16 (Przeprowadzanie postępowania w sprawie skarg i wniosków zgłaszanych przez studentów). W celu zapobieganiu zjawiskom patologicznym, związanym z procesem kształcenia powołano na Uczelni Komisję ds. Etyki i Oceniania Pracowników, której celem jest ocenienie nieetycznych zachowań nauczycieli naukowo-dydaktycznych, studentów oraz pracowników administracyjnych. Zadaniem Komisji jest reagowanie na skargi zgłaszane zarówno przez pracowników Uczelni oraz studentów dotyczących zachowań nieetycznych lub łamaniu praw współzycia społecznego oraz standardów akademickich. W sytuacjach problematycznych i konfliktowych student może także zwrócić się do: Rektora, Dziekana, Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, Rzecznika Studentów, Samorządu Studentów, opiekuna roku. Ponadto studenci na pierwszym spotkaniu z opiekunem roku są informowani o tym, jakie działania/kroki należy podjąć w momencie pojawienia się sytuacji konfliktowej i do kogo się zwrócić celem jej rozwiązania. Do dyspozycji mają także „skrzynkę skarg i wniosków”, do której mogą anonimowo wrzucać kartkę z wnioskami, uwagami, czy skargami. Zasady i procedury dotyczące rekrutacji zostały określone w Uchwale Senatu SAN w Łodzi Nr 1 z dnia 12 grudnia 2016 r. w sprawie zasad rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2017/2018. Od kandydatów na studia I stopnia oczekuje się znajomości zagadnień właściwych dla przedmiotów stanowiących podstawę kwalifikacji tj. biologii, fizyki i chemii (posiadanie matury z tych przedmiotów) oraz znajomości obcego języka nowożytnego. Z kandydatami przeprowadza się także rozmowę kwalifikacyjną weryfikującą ich predyspozycje do wykonywania zawodu. Kandydaci powinni wzbudzać zaufanie, przejawiać wrażliwość na cierpienie chorych oraz przestrzeganie zasad etyki, cenić życzliwość, uczciwość,

rzetelność. Kandydaci zobowiązani są do złożenia kopii świadectwa dojrzałości oraz wszystkich wymaganych dokumentów określonych regulacjami wewnętrznymi Uczelni. Rejestracji mogą dokonać on-line lub osobiście w Biurze Rekrutacji. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje Komisja Rekrutacyjna, a wyniki ogłaszane są w formie list osób przyjętych na określony kierunek i stopień studiów. Przyjęcia kandydatów na kierunek „fizjoterapia” na I rok studiów I i II stopnia odbywają się w ramach limitów przyjęć ustalonych przez Senat. Od kandydatów na studia II stopnia wymagane jest ukończenie studiów I stopnia w zakresie fizjoterapii. Zasady rekrutacji nie dyskryminują kandydatów i zdaniem ZOPKA prawidłowo weryfikują kandydatów na poszczególne stopnie kształcenia. Kwestie związane z potwierdzaniem efektów uczenia się na ocenianym kierunku określa Regulamin potwierdzenia efektów uczenia się w SAN przyjęty uchwałą Senatu z dnia 24.03.2015 r. wdrożony z dniem 1.10.2015 r. oraz funkcjonująca w ramach WSZJK procedura P-19. Określają one zasady potwierdzania posiadanych kwalifikacji i kompetencji wnioskodawców, procedury związane z weryfikacją i potwierdzaniem efektów uczenia się zdobytych poza szkolnictwem wyższym oraz wskazują organy do tego uprawnione. Zasady te są w opinii ZOPKA prawidłowe i umożliwiają one potwierdzenie posiadanych kwalifikacji i kompetencji wnioskodawców. Do momentu złożenia raportu Samooceny nikt nie wnioskował o potwierdzenie posiadanych kwalifikacji i kompetencji.

Ocena: w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocną stroną programu kształcenia na ocenianym kierunku jest czas trwania kształcenia, określona dla programu studiów pierwszego i drugiego stopnia liczba godzin kontaktowych, a także liczba punktów ECTS, która poprawnie odzwierciedla nakład pracy studentów niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Mocną stroną programu studiów jest także trafny dobór metod kształcenia oraz forma zajęć. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia aktualny stan wiedzy w zakresie dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia. Stosowane metody kształcenia są zorientowane na studenta, motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. System sprawdzania i oceniania zapewnia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, stosowane metody sprawdzania i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów kształcenia oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Zakres i poziom efektów kształcenia uzyskanych przez studentów jest weryfikowany poprzez prace etapowe i egzaminacyjne, projekty, prace dyplomowe. W jednostce istnieją opublikowane, spójne i przejrzyste zasady rekrutacji kandydatów, uwzględniające efekty kształcenia, które mają osiągnąć studenci, a także zasady zaliczania kolejnych etapów studiów, w tym dyplomowania, zasady uznawania efektów i okresów kształcenia, jak też kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz zasady potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów.

Do słabych stron programu kształcenia należy realizacja praktyk zawodowych. Uczelnia ma podpisanych zaledwie pięć umów o współpracy z instytucjami przyjmującymi studentów na praktyki. Są to głównie szpitale, w których studenci ocenianego kierunku realizują również zajęcia kliniczne. Regulamin praktyk przewiduje również możliwość odbycia praktyki w jednostce wybranej przez studenta i zaakceptowanej przez Wydział. ZOPKA zauważa, iż

większość studentów korzysta właśnie z tego sposobu organizacji praktyk, co nie jest do końca właściwe z powodu problemów z weryfikacją przez Uczelnię miejsca praktyki wybranego przez studenta. Dzienniczki nie stanowią dobrego źródła wiedzy na temat tego, co student wykonywał podczas danej praktyki. Brakuje dziennej dokumentacji czynności jakie fizjoterapeuta wykonywał z pacjentem. Brakuje konkretnych opisów przypadków, rozpoznania, opisu badania fizjoterapeutycznego, przeprowadzonej fizjoterapii, ewentualnych trudności bądź ich braku podczas odbywania praktyk. Znajduje się tam wyłącznie zaliczenie poszczególnych efektów kształcenia. ZO PKA dostrzegł też nieprawidłowości w doborze prac etapowych, przy pomocy których są sprawdzane efekty kształcenia, a także nadzorce nad poprawnym przygotowaniem prac dyplomowych. Komisja stwierdza, iż nie wszystkie teczki przedmiotowe zawierają dokumentację potwierdzającą osiągnięcie przez studentów zamierzonych efektów kształcenia, niektóre narzędzia do weryfikacji efektów są niewłaściwe (chodzi o pytania w testach egzaminacyjnych, które nie weryfikują efektów kształcenia jak w przypadku egzaminu z przedmiotu *Diagnostyka funkcjonalna i programowanie rehabilitacji w pediatrii*) także wybrane do analizy dzienniczki praktyk nie dokumentują czynności wykonywanych podczas studentów na praktyce zawodowej, zawierają tylko tematy zajęć natomiast nie wynika z nich co student wykonywał z pacjentami podczas praktyki. Przedstawione do analizy prace dyplomowe nie do końca spełniały warunki prac opisanych w procedurach dyplomowania. Prace dyplomowe zawierały błędy konstrukcyjne, nie spełniały wymogów formalnych typowych dla prac opisowych (szczegóły w załączniku).

Dobre praktyki

brak

Zalecenia:

Zaleca się:

- Zapewnienie studentom dokonywania indywidualnych wyborów przedmiotów obieralnych, w celu zapewnienia studentom rzeczywistego wyboru przedmiotów
- poprawę jakości prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) pod względem formalnym i metodologicznym ponieważ analiza ich jakości wykazała, iż niektóre wylosowane przez ZOPKA prace nie spełniają wymogów opisanych w procedurze dotyczącej pisania prac dyplomowych (szczegółowe uwagi w załączniku nr.3), co nie w pełni umożliwia osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych do seminarium dyplomowego,
- poprawę narzędzi weryfikacji efektów kształcenia, chodzi o właściwy dobór pytań testowych w pracach etapowych
- zawarcie przez Uczelnię większej liczby porozumień z dużymi, wieloodziałowymi jednostkami klinicznymi, posiadającymi właściwe zaplecze fizjoterapeutyczne, aby zapewnić realizację efektów kształcenia i ułatwić kontrolę nad przebiegiem realizacji praktyk, zwłaszcza, iż obecnie istnieje problem z weryfikacją miejsca praktyki wybieranego przez studenta Zwiększy to pewność, iż placówka jest właściwa do realizacji danego rodzaju praktyki.
- intensyfikację działań mających na celu stworzenie kryteriów doboru miejsc do realizacji praktyk zawodowych, co z pewnością ułatwiłoby dobór i weryfikacje miejsc odbywania praktyk (procedury są już opracowane ale jeszcze nie wdrożone)
- uzupełnienie dzienniczka praktyk o część dotyczącą opisu dziennej aktywności praktykanta a w szczególności tego, z kim pracował i jakie czynności fizjoterapeutyczne wykonywał,

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

3.1

Zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania i doskonalenia programów kształcenia określono w obowiązujących w Uczelni w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia procedur P-02 (Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych) oraz P-10 (Określenie efektów kształcenia). Program kształcenia w tym efekty kierunkowe oraz program studiów zatwierdza odpowiednio: Senat Uczelni i Rada Wydziału. Rolę opiniodawczą pełni Komisja Programowa, która zgłasza rekomendacje w tym zakresie. Posiedzenia Komisji zwoływane są przynajmniej raz w semestrze i są protokołowane.

Przeglądu programu studiów dokonuje Komisja Programowa, uwzględniając rekomendacje z arkuszy Weryfikacji Efektów Kształcenia, opinie pracodawców, opinie kadry dyskutowane na posiedzeniach Katedr, opinie studentów wyrażone między innymi w badaniach ankietowych oraz opinie absolwentów. Na podstawie tych opinii formułowane są wnioski służące optymalizacji treści programu studiów. W ramach przeglądu programu studiów dokonuje się przeglądu sylabusów uwzględniając ocenę treści kształcenia, przedmiotowych efektów kształcenia, zalecanej literatury, zasad oceniania studentów, sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych, warunków zaliczenia zajęć. Zalecenia dotyczące zmian w sylabusach formułowane przez Komisję są przekazywane do realizacji Kierownikom Katedr oraz koordynatorom modułów/przedmiotów. Komisja Programowa przekazuje wyniki pracy i wypracowane rekomendacje Dziekanowi, natomiast Dziekan - Radzie Wydziału. Opracowana propozycja programu studiów jest opiniowana przez Samorząd Studencki. Rada Wydziału zatwierdza program studiów na każdy rok akademicki. Zgodnie z uzyskanymi informacjami na kierunku „fizjoterapia”, na wniosek nauczycieli akademickich wprowadzono między innymi w sylabusach precyzyjne kryteria oceny dla każdego przedmiotowego efektu kształcenia, dokonano zmian w sposobach weryfikacji efektów kształcenia dla przedmiotów Fizjologia (studia I stopnia i Farmakologia (studia II stopnia). Zaktualizowano treści kształcenia w przedmiotach: Terapia manualna i neuromobilizacje. Ponadto wprowadzono do programu kształcenia na studiach I stopnia przedmiot Anatomia czynnościowa, a na studiach II stopnia przedmiot Anatomia na żywym człowieku.

Do Komisji Programowej wnioski zgłaszali także studenci. Na podstawie tych wniosków umożliwiono studentom realizację przedmiotu Informatyka na dwóch poziomach zaawansowania – Technologia informacyjna lub Zaawansowane technologie informacyjne. Na wniosek studentów i absolwentów wprowadzono na studiach I stopnia moduł Fizjoterapia w odnowie biologicznej (dwa przedmioty do wyboru: Odnowa biologiczna, Masaż w odnowie biologicznej i SPA). Natomiast jako efekt konsultacji z pracodawcami do programu kształcenia na studiach I stopnia wprowadzono moduł Elementy biznesu w ochronie zdrowia, w ramach którego studenci wybierają jeden przedmiot, na którym realizują treści z zakresu przedsiębiorczości a na studiach II stopnia mogą realizować przedmioty z zakresu przedsiębiorczości (Zarządzanie, marketing i przedsiębiorczość oraz Ekonomia i systemy ochrony zdrowia) w języku angielskim. Na wniosek nauczycieli akademickich - praktyków oraz współpracujących pracodawców unowocześniono infrastrukturę dydaktyczną wprowadzając do procesu kształcenia Egzoszkielet (przenośny bioniczny szkielet) oraz urządzenie do terapii narządu ruchu w stawach: kolanowych, biodrowy.

Na ocenianym kierunku dokonywana jest również ocena osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia, zgodnie z wspomnianą wyżej procedurą P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia). Podstawą oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są efekty kształcenia zdefiniowane w sylabusach. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne i odbywa się na każdym etapie kształcenia (w tym w procesie dyplomowania) poprzez bieżącą obserwację i ocenę pracy studenta w trakcie realizacji przedmiotu, praktyk zawodowych, seminarium dyplomowego, egzaminów z poszczególnych przedmiotów, egzaminu dyplomowego. Analiza w tym zakresie prowadzona jest systematycznie i uwzględnia opinie studentów wyrażone w badaniach ankietowych, absolwentów, nauczycieli sformułowane w arkuszach WEK (Weryfikacja efektów kształcenia), jak i podczas dyskusji na zebraniach Katedr, opiekunów praktyk, promotorów prac dyplomowych, zespołów powołanych do oceny prac dyplomowych w ramach funkcjonowania WSZJK, interesariuszy zewnętrznych. Weryfikacja efektów kształcenia opiera się m.in. na analizie prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych studentów, struktury ocen, oceny praktyk zawodowych, opinii pracodawców. Analiza dokonywana jest pod kątem właściwego doboru treści kształcenia, form zajęć, sposobów weryfikacji efektów, uzyskiwanych umiejętności a także zasad oceniania studentów do zakładanych efektów kształcenia. Na podstawie dokonanej analizy Komisja Programowa przygotowuje ocenę weryfikacji efektów kształcenia i rekomendacje na kolejny rok akademicki. Komisja Programowa kierunku na podstawie wyników tych analiz może rekomendować zmiany w programie i efektach kształcenia oraz sposobach ich realizacji.

Ponadto w bieżącym roku w Uczelni zostało wprowadzone nowe narzędzie polegające na badaniu opinii pracodawców dotyczące oceny umiejętności i kompetencji osiągniętych przez studentów Wydziału Nauk Medycznych. Badanie miało na celu poznanie opinii pracodawców przyjmujących studentów na praktyki dotyczących osiągniętych przez nich kluczowych efektów kształcenia w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych. W badaniu wykorzystano kwestionariusze ankiet. Uwzględniono w nich kluczowe efekty kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych określone dla kierunku „fizjoterapia”, na którym prowadzone jest kształcenie na Wydziale. Pracodawcy przy każdej umiejętności/kompetencji wpisywali ocenę, w jakim stopniu dana umiejętność/kompetencja została nabyta przez studenta, który odbywał u nich praktyki. W sumie uzyskano 39 wypełnionych kwestionariuszy – 11 dla studentów I stopnia i 28 dla studentów II stopnia. Wynikało z nich, że dla żadnej umiejętności ani kompetencji społecznej nie uzyskano oceny negatywnej, a zatem studenci w opinii pracodawców osiągnęli w procesie kształcenia wszystkie uwzględnione w badaniu efekty kształcenia w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych.

3.2 Informacja o programie kształcenia dostępna jest na stronie internetowej Uczelni i Wydziału w Warszawie. Poprzez stronę zapewniony jest dostęp do informacji dotyczących zasad rekrutacji, zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, procesu kształcenia w tym: efektów kształcenia, planów studiów oraz stosowanego systemu oceny efektów kształcenia, uzyskiwanych kwalifikacji, sylwetki absolwenta, zasad dyplomowania, obowiązujących regulaminów (m.in. Regulaminu Studiów, Regulaminu pomocy materialnej, Regulaminu praktyk), wykazu miejsc odbywania praktyk dla wszystkich grup interesariuszy (studentów, pracowników, pracodawców, absolwentów oraz kandydatów na studia). Podstawowym źródłem informacji o programie kształcenia są sylabusy przedmiotów. Wymienione informacje znajdują się również w gablotach na terenie Wydziału. W Uczelni działa również system Wirtualny Dziekanat, poprzez który studenci mają dostęp do ocen uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów oraz do informacji

zamieszczanych w systemie przez pracowników Dziekanatu. Na stronie Uczelni zamieszczane są także bieżące informacje dla studentów dotyczące np. zmian w planie zajęć, wydarzeń odbywających się na terenie Uczelni, szkoleń i warsztatów dla studentów, zasad wyboru przedmiotów. Te informacje są także przesyłane na adres mailowy studenta lub na adres maila grupowego danego roku lub grupy.

Studenci dokonują oceny dostępności informacji na temat kształcenia poprzez badanie ankietowe (badanie dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb kształcenia, jakości obsługi administracyjnej i organizacji procesu kształcenia, systemu wsparcia studentów), które jest realizowane raz na 2 lata. Studenci oceniają m.in. stopień swojego zadowolenia z dostępności informacji związanych z tokiem studiów (plan zajęć, godziny konsultacji, terminy sesji, informacje o odwołanych zajęciach, itd.), a także użyteczność strony internetowej Uczelni i Wydziału. Zgodnie z informacjami pozyskanymi na wizytacji oceny zadowolenia uzyskiwane w tych obszarach systematycznie rosną, np. w przypadku użyteczności strony internetowej oceny wynosiły: w edycji I – 3,9, w edycji II – 3,9 i w edycji III – 4,3. W badaniu wykorzystano skalę 1-5. Wspomniane badanie jest realizowane w wersji tradycyjnej (papierowej), co wpływa na stosunkowo wysoką zwrotność ankiet. Na rok akademicki 2017/2018 zaplanowano IV edycję badania, w której ma zostać wykorzystany zmodyfikowany kwestionariusz uwzględniający szerszy zakres tematyczny niż w poprzedniej edycji. Zostanie w nim uwzględniony bardziej rozbudowany blok tematyczny dotyczący oceny dostępu do informacji oraz systemu wsparcia i motywowania studentów. Oceny publicznego dostępu do informacji dokonują także potencjalni studenci SAN podczas spotkań z uczniami szkół średnich realizowanych przez pracowników Działu Promocji Uczelni. Podczas prezentacji SAN, uczniowie wypowiadają się na temat dostępności informacji dotyczących oferty kształcenia, programów studiów itd. Wnioski z analiz uzyskanych od nich opinii są analizowane przez Dział Jakości Kształcenia oraz Dział Promocji.

Ocena: w pełni

Uzasadnienie

Wydział posiada i realizuje kompleksową i wielostopniową procedurę monitorowania i przeglądów programów kształcenia, co sprzyja ich doskonaleniu. W procedurze tej biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. W ocenianej Jednostce prowadzona jest również systematyczna ocena osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia.

Na Wydziale Nauk Medycznych w Warszawie prowadzona jest ocena dostępności i kompletności informacji dotyczących zasad funkcjonowania i procesu dydaktycznego prowadzonych na Wydziale kierunków studiów.

Dobre praktyki

Wprowadzenie ankietowego badania opinii pracodawców dotyczącego oceny umiejętności i kompetencji osiągniętych przez studentów.

Zalecenia

brak

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1

Minimum kadrowe dla I i II stopnia na kierunku „fizjoterapia” stanowi 12 nauczycieli akademickich, w tym: 3 profesorów, 3 dr. hab. oraz 6 doktorów. Zajęcia na studiach I i II stopnia na kierunku „fizjoterapia” prowadzi w sumie 56 osób, w tym: 8 samodzielnych nauczycieli akademickich 31 doktorów, 17 magistrów. Wszystkie osoby stanowiące minimum kadrowe, jak i spoza minimum mają dorobek naukowy w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej i doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, zgodne z opisem efektów kształcenia w zakresie umiejętności. Dominują osoby z dorobkiem naukowym w dziedzinie nauk medycznych. Kwalifikacje kadry pozwalają na realizację efektów kształcenia określonych dla tego kierunku studiów. Osoby posiadające doświadczenie zawodowe pracują w zawodzie fizjoterapeuty, bądź lekarza i są zatrudnieni w szpitalach, klinikach i przychodniach. Część z nich przynależy do stowarzyszeń i organizacji zawodowych – np. Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Polskiego Towarzystwa Naukowego Adaptowanej Aktywności Fizycznej, Polskiego Towarzystwa Ortopedii i Traumatologii, Polskiego Towarzystwa Neurologicznego, Polskiego Towarzystwa Badań Bólu, Polskiego Towarzystwa Neurofizjologii Klinicznej, Polskiego Towarzystwa Chorób Nerwowo-Mięśniowych, Warszawskiego Towarzystwa Lekarzy Medycyny Fizykalnej, w tym także organizacji o charakterze międzynarodowym – np. The European Society of Sports Traumatology, Knee Surgery and Arthroscopy. Kilku przedstawicieli kadry za swoje osiągnięcia zawodowe otrzymało nagrody i wyróżnienia, jak np. Złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii za wkład w rozwój fizjoterapii w Polsce, indywidualną nagrodę pierwszego stopnia Prezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Sportu za szczególne osiągnięcia w pracy szkoleniowej w dziedzinie sportu i kultury fizycznej.

Struktura kwalifikacji nauczycieli stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa dla studiów o profilu praktycznym. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do ilości studentów wynosi 1:31, a zatem spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 3.10.2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370).

Znaczna część kadry akademickiej jest przygotowana do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ale na ocenianym kierunku nie są prowadzone takie zajęcia. Kadra jest przygotowana do prowadzenia zajęć w języku obcym, które są przewidziane w programie kształcenia jako zajęcia do wyboru.

Mocną stroną kadry jest to, że łączy ona działalność badawczą z doświadczeniem praktycznym właściwym dla kierunku „fizjoterapia”.

4.2

Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym na ocenianym kierunku w większości są prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, które jest zgodne z zakresem prowadzonych zajęć.

Na Wydziale Nauk Medycznych w Warszawie, przyjęto, zgodnie z procedurą P-02 (Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych) zasadę, że za właściwą obsadę zajęć dydaktycznych i ocenę kompetencji pracowników naukowo-dydaktycznych i pracowników dydaktycznych służącą osiągnięciu zakładanych w programie efektów kształcenia odpowiadają kierownicy Katedr w porozumieniu z Dziekanem.

W nielicznych przypadkach obsada zajęć jest nieprawidłowa np. mgr psychologii prowadzi zajęcia z klinicznych podstaw fizjoterapii w psychiatrii i psychosomatyce. Osoba nie mająca przeszkolenia fizjoterapeutycznego nie powinna prowadzić tego przedmiotu. Po za tym obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa i zgodna z dorobkiem naukowym, doświadczeniem zawodowym uzyskanym poza uczelnią i kompetencjami dydaktycznymi nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w ramach poszczególnych modułów zajęć, w tym szczególności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz praktyk zawodowych z efektami kształcenia oraz treściami tych modułów.

Przy obsadzie zajęć dydaktycznych uwzględniana jest także ocena studenckich ankiet, wyniki hospitowania zajęć dydaktycznych oraz ocena okresowa. Wydziałowa i Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia dokonują analizy wyników studenckiej oceny jakości pracy nauczycieli, hospitacji i oceny okresowej i mogą rekomendować zmiany w obsadzie zajęć. Dotychczas nie było sytuacji, która skutkowałaby odsunięciem nauczyciela od prowadzenia zajęć. Nauczyciele obecni na spotkaniu zauważyli, że przy ocenie okresowej uczelnia powinna większą wagę przykładać do dorobku dydaktycznego.

4.3

Polityka kadrowa realizowana w SAN jest zorientowana na wspieranie rozwoju kompetencji kadry naukowo-dydaktycznej. Realizowana jest strategia zarządzania zasobami ludzkimi łączącą system oceniania, motywowania oraz rozwoju pracowników. Prowadzona ocena pracowników służy monitorowaniu i podwyższaniu ich kwalifikacji. Ocena progresu w zakresie tworzenia dorobku naukowego, dydaktycznego i zawodowego jest elementem motywującym do podejmowania kolejnych zadań badawczych i rozwojowych. Obejmuje ona 4 ostatnie lata i jako ocena okresowa jest dokonywana na podstawie ocen cząstkowych.

Ocena działalności naukowej uwzględnia: aktywny udział w konferencjach naukowych, publikacje w monografiach i czasopismach - szczególnie wysokopunktowych, ubieganie się o granty wewnętrzne, zewnętrzne a w tym unijne i/lub uczestnictwo w ich realizacji. Natomiast działalność dydaktyczna oceniana jest na podstawie hospitacji zajęć, analizy ocen studenckich, oceny przygotowywanych materiałów dydaktycznych oraz zaangażowania w proces kształcenia, w tym w szczególności dyplomowania. Na kierunku fizjoterapia - profil praktyczny ocenie podlega doświadczenie zawodowe kadry zdobywane poza Uczelnią, a także

gotowość do podwyższania kwalifikacji zawodowych poprzez zdobywanie odpowiednich uprawnień i certyfikatów zawodowych oraz udziału w szkoleniach.

Kolejnym elementem oceny okresowej kadry jest proces hospitacji planowany przez Kierownika Zakładu/Katedry. Objęci są nim wszyscy nauczyciele akademicy, którzy podlegają hospitacjom nie rzadziej niż raz na dwa lata, co określa procedura P-08. Oprócz hospitacji planowanych, mogą być realizowane hospitacje interwencyjne w przypadku, gdy nauczyciel otrzymał niską ocenę w „ankietyzacji” lub gdy studenci zgłaszali skargi.

W ocenie kadry, w tym w ocenie okresowej, istotną rolę odgrywają również opinie studentów. Wyniki studenckiej oceny jakości zajęć dydaktycznych, regulowanej przez procedurę P-09 (Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów, tzn. „ankietyzacja”), przekazywane są w formie raportów cząstkowych Kierownikowi Katedry oraz ocenianym wykładowcom, a w formie raportu końcowego - Władzom Uczelni i Wydziału. Wyniki badań oraz opracowywane na ich podstawie rekomendacje są omawiane na spotkaniach Katedry, Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wnioski badań ankietowych oraz hospitacji zajęć stanowią podstawę do samooceny i weryfikacji działań nauczycieli, przez co stają się ważnym elementem polityki zapewniania jakości kadry dydaktycznej.

Ocena nauczycieli akademickich brana jest pod uwagę przy planowaniu obsady zajęć dydaktycznych oraz w polityce awansu realizowanej przez władze wydziału i Uczelni. W przypadku przyznania oceny negatywnej Władze Uczelni i Wydziału analizują jej przyczyny i mogą rozpocząć działania prowadzące do nieprzedłużenia umowy o pracę z danym nauczycielem akademickim, jak również działania dyscyplinujące lub wspierające w doskonaleniu warsztatu dydaktycznego czy też w rozwoju naukowym.

System wynagradzania pracowników naukowo-dydaktycznych jest ściśle powiązany z rezultatami ich pracy naukowo-dydaktycznej. Uczelnia prowadzi politykę promowania pracowników o największych osiągnięciach naukowych i dydaktycznych w postaci nagród Rektora. Podstawą ubiegania się o nagrodę Rektora Społecznej Akademii Nauk w Łodzi mogą być wybitne osiągnięcia w zakresie: wydanych publikacji, pracy naukowo-badawczej, pracy organizacyjnej, pracy dydaktycznej. Do opiniowania zgłoszeń o nagrodę Rektora Społecznej Akademii Nauk w Łodzi uprawniona jest Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników. Ostateczną decyzję o przyznaniu i wysokości nagród podejmuje Rektor.

Uczelnia wspiera rozwój kadry naukowo-dydaktycznej. Działania Uczelni polegają przede wszystkim na:

- finansowaniu publikacji w czasopismach lub monografiach zewnętrznych i udziału w konferencjach naukowych organizowanych przez ośrodki zewnętrzne,
- umożliwieniu publikacji w czasopismach i monografiach afiliowanych przez SAN,
- finansowaniu projektów i grantów wewnętrznych,
- wspieraniu, na etapie opracowania wniosku o granty zewnętrzne,

- udzielaniu stypendiów naukowych,
- finansowaniu szkoleń podwyższających kwalifikacje zawodowe,
- finansowaniu zagranicznych i krajowych staży zawodowych.

Nauczyciele obecni podczas spotkania pozytywnie wyrażali się na temat Uczelni podkreślając jej otwartość i chęć w podejmowaniu nowych inicjatyw, jak np. wprowadzenie zajęć w hospicjum lub uzupełnienie programu o masaż limfatyczny. Jednak zapytani o pomoc finansową od strony Uczelni stwierdzili, że ma ona rzadko miejsce.

Polityka kadrowa Uczelni umożliwia odpowiedni dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych a także sprzyja umiędzynarodowianiu kadry dydaktycznej. W ciągu ostatnich 7 lat 10 nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku uzyskało stopień doktora (7 osób), doktora habilitowanego (2 osoby) lub tytuł profesora (1 osoba). Kadra systematycznie uczestniczy także w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe, zdobywając certyfikaty krajowe i europejskie.

Ocena: w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Liczba i dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich, w tym minimum kadrowego oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami, a także realizowana w jednostce polityka kadrowa zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Jednostka zapewnia prawidłową obsadę zajęć dydaktycznych (z wyjątkiem jednego przedmiotu), uwzględniając kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia, a ponadto zgodność doświadczenia zawodowego nauczycieli, zdobytego poza uczelnią z zakresem zajęć oraz praktycznymi umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku lub zgodność dorobku naukowego, z którymi te zajęcia są powiązane. Jednostka dba o prawidłowy dobór kadry, kreuje warunki motywujące do rozwoju i doskonalenia kadry, zapewnia jej stały rozwój, a także prowadzi kompleksową i wieloaspektową ocenę jakości kadry, z uwzględnieniem osiągnięć dydaktycznych jako kryterium doboru i oceny, jak również wykorzystuje wyniki oceny, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, jako podstawę doskonalenia kadry oraz prowadzonej polityki kadrowej.

Kadra na akredytowanym kierunku jest ambitna i pozytywnie wypowiada się na temat Władz Uczelni. Pozytywna ocena kadry przez studentów jest dużym atutem Uczelni, która powinna jednak przywiązywać wagę nie tylko do rozwoju naukowego pracowników ale również praktyczno/zawodowego. Pomoc finansowa na pewno przyczyniłaby się do zwiększenia liczby odbywanych staży oraz odbywanych specjalistycznych kursów.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Obsada zajęć dydaktycznych z przedmiotu: „Kliniczne podstawy fizjoterapii w psychiatrii i psychosomatyce” powinna być zgodna z doświadczeniem zawodowym nauczycieli zdobytym poza uczelnią.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Akredytowana jednostka charakteryzuje się dobrą i długoletnią współpracą z otoczeniem społecznym i gospodarczym w procesie kształcenia. Współpraca z podmiotami zewnętrznymi jest formalizowana w oparciu o zawieranie porozumień na realizację kształcenia praktycznego. Wśród interesariuszy współpracujących z wydziałem można wyróżnić Wojskowy Instytut Medyczny, Szpital Dziecięcy im. prof. J. Bogdanowicza, Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, MEDI-System Sp. z o.o., Centrum Medycyny Sportowej w Warszawie (Wawelska), Centrum Medycznym (Warszawa Anin), NZOZ CORPOMED w Warszawie, Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa Targówek - Przychodnię Rejonową Specjalistyczną. Uczelnia współpracuje ponadto z towarzystwami naukowymi Polskim Towarzystwem Fizjoterapii oraz Polskim Towarzystwem Rehabilitacji. Ze względu na specyfikę prowadzonego kierunku uczelnia współpracuje przede wszystkim z regionalnymi placówkami ochrony zdrowia i ośrodkami leczniczymi zajmującymi się rehabilitacją. Współpraca z tymi placówkami umożliwia studentom kontakt z pacjentem w ramach leczenia ambulatoryjnego i szpitalnego.

Przedstawiciele interesariuszy uczestniczyli m.in. w opracowywaniu koncepcji kształcenia i określaniu efektów kształcenia w szczególności w zakresie umiejętności dotyczących współczesnych technik fizjoterapeutycznych i wykorzystywania sprzętu rehabilitacyjnego. Współpraca ta rozwija się w zakresie doskonalenia programu studiów, w tym opiniowaniu efektów kształcenia oraz uwzględnianiu umiejętności niezbędnych na rynku pracy. Przykładem takiej współpracy jest wprowadzenie do programu treści kształcenia odnoszących się do współczesnych technik praktyki fizjoterapii w takich przedmiotach jak: Anatomia czynnościowa oraz uzupełnienie przedmiotu Terapia manualna o treści z zakresu neuromobilizacji.

Spotkania z pracodawcami są przede wszystkim nieformalne. Podczas wizytacji zostały przedstawione dokumenty z tych spotkań. W 30.06.15 odbyło się spotkanie pana Dziekana Wydziału dr S. Tayary z przedstawicielem pracodawców prof. Januszem Plominskim z Wojskowego Instytutu medycznego w Warszawie. Prof. Janusz Plominski zaproponował możliwość obserwacji zabiegów klinicznych oraz szkoleń z wykorzystania terapii mechanicznych w usprawnianiu chorych po zabiegach ortopedycznych CPM. Brak możliwości pracodawców na spotkaniu uniemożliwił zweryfikowanie tych informacji. W dniu 22.10.14 odbyło się spotkanie dr S. Tayary z przedstawicielem pracodawców mgr Jarosławem Kiljańczykiem (Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Targówek), który zasugerował aby treści programu kształcenia uzupełnić o informacje dotyczące kinesiotapingu. Zajęcia są obecnie realizowane. Pani Dyrektor Iwona Ciupała

Targowska-Centrum Medyczne Alpejska zasugerowała aby do programu kształcenia wprowadzić tematykę zajęć związaną z problemami wysiłkowymi w trakcie badań pacjentów. Przedmiot fizjologia wysiłku został wzbogacony o treści sugerowane przez Panią Dyrektor.

Ze względu na brak możliwości spotkania się zespołu wizytującego PKA z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego nie mogliśmy zapytać ich bezpośrednio o informacje zawarte w raporcie samooceny oraz informacje uzyskane od Władz uczelni.

Przedstawiciel Biura Karier wspomniał o Projekcie Aktywni na rynku 2010-2015 współfinansowanym z środków EU, który jest skierowany do studentów chcących założyć działalność gospodarczą, również fizjoterapeutów.

Opisywana w raporcie Rada Biznesu nie była możliwa do zweryfikowania ze względu na brak list osób wraz z ich podpisami, które miałyby brać udział w spotkaniach rady, nie zostały przedstawione notatki z takowych spotkań. Nieobecność pracodawców również uniemożliwiła zweryfikowanie tych informacji.

Uczelnia współpracuje Instytutem Analiz Rynku Pracy, który świadczy usługi z zakresu szkoleń, badań i ekspertyz z obszaru rynku pracy. Współpraca z Instytutem umożliwia rozpoznanie potrzeb rynku pracy w zakresie działalności fizjoterapeutycznej, co pozwala na odpowiednie dostosowanie oferty kształcenia. Podczas wizytacji nie uzyskaliśmy konkretnych przykładów tej współpracy z uwzględnieniem studentów kierunku fizjoterapia.

Ocena: w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia przywiązuje dużą wagę do opinii otoczenia społeczno-gospodarczego i próbuje czerpać informacje z rynku pracy tak by szkolić fizjoterapeutów na wysokim poziomie. Jednak sposób pozyskiwania tych informacji nie jest jasny. Liczba czynnie współpracujących z Uczelnią interesariuszy zewnętrznych może być niewystarczająca. Przemawiają za tym dwie rzeczy: 1. Brak obecności pracodawców na spotkaniu z PKA, 2. Ostatnia notatka ze spotkania z pracodawcami pochodzi z 2014 roku zgodnie z przedstawionymi dokumentami.

Dobre praktyki brak

Zalecenia

Intensyfikacja współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Obecność przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego na następnej wizycie PKA.

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia nie prowadzi żadnych przedmiotów na ocenianym kierunku w języku angielskim.

Zakres oraz zasięg mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich jest niewielki, co wynika z ich niechęci do wyjazdów zagranicznych bowiem Uczelnia takie oferty posiada.

Wpływ współpracy zawodowej i dydaktycznej z zagranicznymi instytucjami akademickimi/naukowymi oraz mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich jest niewielki na koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku, jednak Uczelnia wykorzystuje doświadczenia zdobyte w ramach szerokiej współpracy z Clark University, w ramach której studenci kierunku fizjoterapia uczestniczą w Jednostce macierzystej w Łodzi w warsztatach dotyczących ochrony zdrowia (Issues and Cases in Healthcare, administration of Health Systems, Health Policy)

Plany rozwoju dotyczą zwiększenie udziału zarówno studentów jak i nauczycieli akademickich w korzystaniu z proponowanych umowami wyjazdów zagranicznych jak również zwiększenia uczestnictwa studentów z zagranicznych jednostek.

W rozmowie ze studentami ZOPKA uzyskał informację, że studentom ocenianego kierunku Uczelnia oferuje możliwość wyjazdu na zagraniczne studia w ramach umów bilateralnych. Program ten nie cieszy się jednak dużym zainteresowaniem studentów. W roku 2015/2016 skorzystało z niego 2 studentów, a w roku akademickim 2016/2017 trzech. Ponadto w obecnym roku akademickim złożone zostały trzy wnioski dotyczące programu letnich praktyk zawodowych w ramach Erasmus+. Internacjonalizacji nie sprzyja z pewnością fakt, że jednostka nie oferuje przedmiotów w języku obcym polskim studentom lecz jedynie przyjeżdżającym z zagranicy w ramach Erasmus, a na ocenianym kierunku nie ma zagranicznych studentów.

Promowanie internacjonalizacji odbywa się poprzez informowanie studentów o możliwościach, jakie daje program Erasmus+ na Uczelni za pośrednictwem wykorzystywanych w uczelni kanałów informacyjnych oraz podczas spotkań, które dwa razy w roku organizuje dla studentów z warszawskiej filii główny koordynator programu Erasmus+ stale przebywający w Łodzi.

Ocena: **znacząco**

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia posiada podpisane umowy zarówno bilateralne jak i w ramach programu ERAZMUS+ z innym zagranicznymi Uniwersytetami. Uczelnia nie prowadzi żadnych przedmiotów na ocenianym kierunku w języku angielskim. Zakres oraz zasięg mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich jest niewielki.

Mocną stroną są podpisane umowy o współpracy z Międzynarodowymi Uniwersytetami np. z Clark University i innymi.

Słabą stroną jest niewielki udział zarówno studentów jak i nauczycieli akademickich w wymianie międzynarodowejDobre praktyki

brakZaleceniaUmiejętnośćwymagawymagaintensyfikacji działań na ocenianym kierunku

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Studenci kierunku „fizjoterapia” odbywają zajęcia przede wszystkim w budynku przy ul. Łuckiej 11, w którym znajdują się m.in.: 3 przestronne, nowoczesne aule wykładowe (całością każdej z nich steruje zintegrowany system zarządzający pracą wszystkich urządzeń) – każda na ponad 200 osób, 6 sal wykładowych – każda na 100 do 120 studentów, specjalistyczne pracownie dydaktyczne. Podczas wizytacji przedstawiono pomieszczenia które studenci mają do dyspozycji: Pracownia biologii medycznej i genetyki, Pracownia anatomii (1 szkielet, 2x kości kkd, 2x kości kkg, liczne kręgi kręgosłupa). Pracownia biomechaniki (1x zestaw do analizy chodu, 7 szyn CPM, 1 platforma do badania równowagi), Pracownia fizjologii, Pracownia fizykoterapii (6 kozetek, 1 UD, 2 kombajny UD+elektro, 3 elektro, 1 magneto, 1 diatermia, 1 nadmuch powietrzem, 2 sollux, 2 lasery), Pracownia kinezyterapii (1 UGUL, 2 stoły do terapii indywidualnej, 5 kul łokciowych, 2 pachowe), Pracownia pierwszej pomocy przedlekarskiej (4 fantomy), Pracownia zaopatrzenia ortopedycznego, protetyki i ortotyki, Pracownia terapii manualnej i masażu.

Dostosowanie rozmiarów bazy dydaktycznej pod względem liczby i zakresu pracowni specjalistycznych, liczby stanowisk w pracowniach oraz wykorzystywanej w praktycznym przygotowaniu zawodowym, służącej realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiąganiu przez studentów efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, jest odpowiednie.

Bezpieczeństwo bazy dydaktycznej i naukowej pod względem przepisów BHP jest odpowiednie,

Dostosowanie infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w praktycznym przygotowaniu zawodowym służącej realizacji procesu kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych, w sposób zapewniający im pełne uczestnictwo w procesie kształcenia oraz korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnej, a także likwidację barier w dostępie do sal dydaktycznych i zaplecza sanitarnego.

Zajęcia praktyczne w tym kliniczne, oraz praktyki zawodowe objęte programem studiów realizowane są na mocy porozumień w ośrodkach zewnętrznych umożliwiających studentom bezpośredni kontakt z pacjentami oraz zapoznanie i obsługę specjalistycznych urządzeń wykorzystywanych w procesie rehabilitacji różnych jednostek chorobowych związanych z dysfunkcją narządu ruchu i chorobami wewnętrznymi. Porozumienia długoterminowe zawarte są m.in. z:

- Wojskowym Instytutem Medycznym (Klinika Ortopedii i Traumatologii, Chorób Wewnętrznych i Reumatologii, Rehabilitacji, Neurologii),

- Szpitalem Dziecięcym im. prof. J. Bogdanowicza, SP ZOZ (Zakład Rehabilitacji, Oddział Pediatriczny),
- Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie (Zakład Rehabilitacji),
- Przychodnię Lekarską MEDI-System (Centrum Medyczne),
- MEDI-System Mazowia (Ośrodek rehabilitacyjno-opiekuńczy),
- Centrum Medycyny Sportowej w Warszawie (Wawelska),
- Centrum Medycznym (Warszawa Anin),
- NZOZ CORPOMED w Warszawie,
- Samodzielnym Zespołem Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego - Warszawa Targówek Przychodnię Rejonowo Specjalistyczną.

Wyżej wymienione instytucje gwarantują dostęp do najnowocześniejszego sprzętu oraz aparatury stosowanej w fizjoterapii.

ZO PKA nie dostrzega niebezpieczeństwa dla jakości kształcenia na ocenianym kierunku wynikającego z konieczności korzystania z sprzętu specjalistycznego niebędącego własnością uczelni. Podczas wizytacji zespół PKA odbył wizytę w Centrum Onkologii - Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie (Zakład Rehabilitacji). Placówka dysponuje nowoczesnym sprzętem medycznym oraz dużą salą wykładową na ponad 60 osób. W budynkach jest zapewniony bezprzewodowy dostęp do sieci.

Biblioteka SAN jest skomputeryzowana, wszystkie procesy biblioteczne wykonywane są automatycznie (ewidencja, opracowywanie, udostępnianie). Biblioteka posiada własny, autorski program biblioteczny wchodzący w skład ogólnouczelnianego programu Asystent.

Biblioteka jest dostępna dla studentów:

wtorek – sobota: 9.00-16.00, niedziela: 9.00-15.00

ZO PKA zwraca uwagę, iż dogodność godzin otwarcia biblioteki dla studentów; biblioteka jest otwarta wtedy, gdy odbywają się zajęcia, nie jest duża więc studenci mają ograniczone możliwości korzystania z niej.

W czytelni znajduje się osiem stanowisk komputerowych dla czytelników, z czego jedno stanowisko jest przystosowane dla osób słabowidzących, tj. wyposażone w program komputerowy Zoom Text Mag Reader firmy Harpo. Ponadto w bibliotece znajdują się dwa stanowiska komputerowe dla pracowników biblioteki. Na każdym jest zainstalowany pakiet MS Office oraz Internet.

Biblioteka gromadzi specjalistyczny księgozbiór zgodny z profilem i kierunkami nauczania. Posiada bogatą kolekcję literatury z zakresu fizjoterapii i kosmetologii oraz szeroko pojętych nauk medycznych. Biblioteka gromadzi także literaturę anglojęzyczną. W chwili obecnej biblioteka posiada 14 964 woluminy, w tym 3 835 tytuły (stan na 1.04.2017r). Biblioteka gromadzi również multimedialne źródła informacji (płyty CD i DVD).

ZO PKA stwierdził, iż studenci mają zapewniony dostęp do podręczników i innego piśmiennictwa zalecanego w sylabusach.

Bazy danych i czasopisma:

Uczelnia prenumeruje czasopisma z zakresu fizjoterapii: „Acta Balneologica”, „Fizjoterapia Polska”, Ortopedia, Traumatologia, Rehabilitacja”, „Medycyna Sportowa”, „Rehabilitacja Medyczna”, „Postępy Rehabilitacji”, „Rehabilitacja w Praktyce”, „Praktyczna Fizjoterapia & Rehabilitacja”, Praktyczna Ortopedia & Traumatologia”, „Journal of the American Academy of Orthopaedic Surgeons. Poland Edition”, „Terapia”, „Food Forum”.

Biblioteka posiada dostęp do bazy EBSCO oraz bazy pełnotekstowa Medline Complete, do baz danych stanowiących Wirtualną Bibliotekę Nauki, tj. Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Scopus i Web of Science.

W ostatnich latach SAN inwestowała w powiększenie bazy własnej. Przeprowadzono budowę nowoczesnego Centrum Rehabilitacji (500 metrów kwadratowych), nowego Instytutu Kosmetologii (z której to bazy korzystają też studenci kierunku fizjoterapia w ramach zajęć dydaktycznych). Rozbudowano i przebudowano część administracyjną SAN, w tym dziekanat, archiwum, sale seminaryjną, siedzibę Samorządu Studenckiego. Uczelnia kontynuuje rozbudowę własnego wewnętrznego systemu komputerowego do obsługi studentów, biblioteki, księgowości, rejestracji postępów w nauce studentów. Wszystkie te działania spowodują zmniejszenie kosztów uczelni w odniesieniu do warunków stawianych przez obce podmioty w zakresie wynajmu obiektów dydaktycznych. Celem tych działań będzie w miarę potrzeb, powiększenie własnej powierzchni użytkowej dla potrzeb procesu dydaktyczno-naukowego i praktyk zawodowych.

Ocena: w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną oraz infrastrukturą konieczną do praktycznego przygotowania zawodowego, umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiągnięcie przez studentów, w tym studentów niepełnosprawnych, zakładanych efektów kształcenia, jak też wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, a także realizację projektów.

Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym o zasięgu międzynarodowym, jak również innych zasobów edukacyjnych właściwych dla ocenianego kierunku, a w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach.

Jednostka monitoruje i doskonali infrastrukturę dydaktyczną i wykorzystywaną w praktycznym przygotowaniu.

Biblioteka gromadzi specjalistyczny księgozbiór zgodny z profilem i kierunkami nauczania. Posiada bogaty zasób literatury z zakresu fizjoterapii oraz szeroko pojętych nauk medycznych. Biblioteka gromadzi także literaturę anglojęzyczną. W chwili obecnej biblioteka posiada 14 964 woluminy, w tym 3 835 tytuły (stan na 1.04.2017r). Biblioteka gromadzi również multimedialne źródła informacji (płyty CD i DVD).

W ostatnich latach WSF inwestowała w powiększenie bazy własnej. Przeprowadzono budowę nowoczesnego Centrum Rehabilitacji (500 metrów kwadratowych). Z tych pomieszczeń korzystają studenci kierunku fizjoterapia w ramach zajęć dydaktycznych).

ZO PKA zwraca uwagę, iż dogodność godzin otwarcia biblioteki dla studentów; biblioteka jest otwarta wtedy, gdy odbywają się zajęcia, nie jest duża więc studenci mają ograniczone możliwości korzystania z niej. Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Podczas spotkania z ZO PKA studenci pozytywnie ocenili dostępność nauczycieli akademickich, którzy nie tylko dyżurują na Uczelni w wyznaczonych terminach konsultacji, ale również udostępniają studentom swój adres email, a w niektórych przypadkach także numer telefonu. Ponadto studenci jako bardzo dobry ocenili również kontakt z Władzami jednostki prowadzącej oceniany kierunek.

. W badaniu ankietowym studenci ocenili działalność Biura Karier w warszawskiej filii Uczelni jako źle funkcjonującą. Z informacji uzyskanych podczas spotkania ZO PKA z pracownikiem tej jednostki wynika, że nie dysponuje ona żadną ofertą wsparcia w rozwoju zawodowym dedykowaną specjalnie dla studentów fizjoterapii. Nie funkcjonuje też w rzeczywistości opisana w raporcie samooceny współpraca z Instytutem Analiz Rynku Pracy. Biuro Karier nie przekazuje studentom żadnych informacji czy ofert praktyk lub pracy w postaci elektronicznej – tzn. nie są one publikowane na stronie internetowej warszawskiej filii Uczelni, ani też nie są rozsyłane mailowo. Jediną drogą bezpośredniej komunikacji biura ze studentami są gabloty informacyjne w budynku. Część informacji podawana jest również nauczycielom akademickim z prośbą o przekazanie ich studentom. Jednak na spotkaniu pracownik Biura Karier stwierdził, że studenci warszawskiej filii mają zakładane konta w ogólnouczelnianym systemie Minerva, koordynowanym w Łodzi, który pomaga w znalezieniu pracy lub praktyki poprzez kojarzenie kandydata i pracodawcy na podstawie kompetencji i umiejętności.

Studenci mają możliwość konsultacji z doradcą zawodowym (wsparcie w zakresie: planowania przyszłości zawodowej, określania preferencji zawodowych i cech osobowości przy użyciu testów i kwestionariuszy psychologicznych, metod poszukiwania pracy, itd.). Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów oraz pracodawców, Biuro Karier prowadzi szkolenia i warsztaty pozwalające na doskonalenie umiejętności związanych z wejściem na

rynek pracy – np. „Jak efektywnie szukać pracy”, Warsztaty kompetencji interpersonalnych, „ABC Sztuki prezentacji”, „Perfect CV”, „Stres pod kontrolą”. Na tablicach umieszczonych na korytarzu uczelni ZO PKA mógł przeczytać o prowadzonych warsztatach z zakresu pracy z szynami CPM (ang. Continuous passive motion).

Kwestia dostosowania systemu opieki i wspierania studentów do ich zróżnicowanych potrzeb i oczekiwań wymaga jeszcze udoskonalenia. Należy wskazać, że wsparcie dla studentów niepełnosprawnych koordynowane jest z poziomu centrali Uczelni w Łodzi. W warszawskiej filii nie odbywają się dyżury pracowników Biura ds. osób niepełnosprawnych. Uczelnia kontaktuje się z takimi osobami jedynie mailowo z zapytaniem czy potrzebują jakiegoś wsparcia, a informacje o tym ilu studentów niepełnosprawnych jest na kierunku czerpane są z liczby wniosków o stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni nie wykazują aktywności w poszukiwaniu dla siebie możliwości rozwoju czy dostosowania warunków kształcenia, co może wynikać z braku bezpośredniego kontaktu z pracownikami Uczelni zajmującymi się takim wsparciem. Pozytywną inicjatywą jednostki w tym zakresie jest wprowadzenie badania satysfakcji z tego rodzaju wsparcia do jednej z ankiet przeprowadzanych wśród studentów. Ponadto regulamin studiów przewiduje, że w szczególnych sytuacjach życiowych na wniosek studenta Dziekan może wyrazić zgodę na przyznanie Indywidualnej Organizacji Studiów, która oczywiście nie zwalnia z obowiązku uczestniczenia w zajęciach, ale pozwala na elastyczne podejście do harmonogramu czy planu zajęć i dostosowanie go do potrzeb i możliwości studenta.

Na ocenianym kierunku studiów istnieje jedno koło naukowe – Koło Naukowe Młodych Fizjoterapeutów, jednakże są to dopiero początki jego działalności. Zrzeszeni są w nim głównie studenci drugiego roku studiów pierwszego stopnia. Działalność koła skupia się na tym etapie na dyskusjach na tematy związane z kierunkiem studiów czy warsztatach pozwalających rozwijać kluczowe umiejętności zawodowe.

Studenci ocenianego kierunku, podobnie jak inni studenci Społecznej Akademii Nauk mają możliwość skorzystania z oferty zajęć anglojęzycznych i warsztatów prowadzonych przez profesorów z Clark University, z którym Uczelnia współpracuje. Jednakże nie korzystają z tej możliwości, gdyż jak wskazali podczas spotkania z ZO PKA są to przedmioty głównie ekonomiczne i z nauk o zarządzaniu, które słusznie (w pewnym zakresie) oceniają jako nieprzydatne dla ich kariery zawodowej. Negatywnie natomiast należy ocenić rozwiązanie kwestii przedmiotów do wyboru. Jednostka nie tylko nie zapewnia studentom żadnego wsparcia w świadomym ich wyborze, ale ogranicza ten wybór, gdyż dokonywany on jest pośrednio poprzez konsultowanie sprawy ze starostą grupy. Do obowiązków starosty należy przekazanie grupie oferty, uzgodnienie wyboru i zakomunikowanie decyzji grupy Władzom Dziekańskim. Jednakże studenci zapytani o przedmioty do wyboru na spotkaniu z ZO PKA poinformowali, że w ogóle nie mają przedmiotów do wyboru, a zatem procedura pośrednia z udziałem starosty nie jest efektywna. Brak wiedzy na temat przedmiotów fakultatywnych świadczy o tym, że wybór nie jest dokonywany przez nich w pełni świadomie, bądź też nie wszyscy uczestniczą w jego dokonywaniu.

Obsługę administracyjną toku studiów studenci oceniają jako zadowalającą.. Pozytywnie oceniają również system rozpatrywania podań, wniosków czy ewentualnych skarg oraz przyznawania pomocy materialnej i informowania o niej. W celu zapobieganiu zjawiskom patologicznym, na Uczelni powołano Komisję ds. Etyki i Oceniania Pracowników, której celem jest ocenienie nieetycznych zachowań nauczycieli naukowo-dydaktycznych, studentów oraz pracowników administracyjnych. Zadaniem tej komisji jest rozpatrywanie skarg zgłaszanych przez pracowników lub studentów dotyczących nieetycznych zachowań, czy łamania praw studentów.

Stosowane przez jednostkę narzędzia motywujące to specjalne stypendium Rektora dla studentów osiągających wysokie wyniki w nauce lub angażujących się w życie Uczelni. Ponadto najlepszemu absolwentowi studiów pierwszego stopnia oferowany jest darmowy pierwszy semestr studiów drugiego stopnia.

Informacje o dostępnych dla studentów formach opieki i wsparcia oraz sprawach studenckich, takich jak opłaty za studia, stypendia, podział na grupy, zasady dyplomowania, pomoc dla osób niepełnosprawnych czy szczegóły organizacji sesji egzaminacyjnej i terminy dyżurów wykładowców publikowane są na stronie internetowej w zakładce strefa studenta, która dostępna jest tylko po zalogowaniu. Jest to niekorzystne dla potencjalnych kandydatów ograniczanie dostępu do informacji o sprawach studenckich i organizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Jednakże studenci podczas spotkania z ZO PKA ocenili udostępnianie w ten sposób informacje jako kompleksowe, łatwo dostępne, rzetelne i przydatne, a także aktualne. Negatywnie ocenili natomiast kompleksowość i dostępność informacji o formach wsparcia we wchodzeniu na rynek pracy. Informacje o programie kształcenia studenci czerpią głównie z sylabusów, podstawowe kwestie są im też przedstawiane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach.

Na Uczelni działa Samorząd Studentów, którego zarząd pozytywnie ocenia współpracę z władzami jednostki, jednakże jego świadomość dotycząca działalności organów warszawskiej filii Uczelni jest niewielka. Przedstawiciele zarządu Samorządu Studentów podczas spotkania z ZO PKA poinformowali, że dla filii jest jedna Rada Wydziału, co nie jest prawdą. W strukturach zarządu Samorządu nie ma żadnego przedstawiciela studentów fizjoterapii, a samorząd uczelniany nie ma kontaktu ze studentami, którzy reprezentują oceniany kierunek w organach i gremiach kolegialnych Wydziału, co nie koresponduje z zapewnieniem Władz, że osoby te zostały wskazane przez tenże samorząd. Jednakże, co należy podkreślić i ocenić pozytywnie, przedstawiciele studentów ocenianego kierunku rzeczywiście uczestniczą w posiedzeniach ciał kolegialnych, np. Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i ze sprawozdań wynika, że zabierają na nich głos oraz są pytani o wnioski studenckie.

Poziom wsparcia i opieki nad studentami poddawany jest refleksji i ewaluacji dzięki temu, że studenci w różnych stosowanych przez Uczelnię ankietach mogą wypowiedzieć się na temat poszczególnych jego aspektów i elementów – jak obsługa administracyjna, organizacja procesu kształcenia, likwidowanie barier utrudniających studiowanie osobom niepełnosprawnym, działalność Biura Karier. Co dwa lata przeprowadzane jest ankietowe badanie dostosowania

bazy dydaktycznej do potrzeb kształcenia, jakości obsługi administracyjnej i organizacji procesu kształcenia, systemu wsparcia studentów. Ponadto w każdym semestrze studenci oceniają również zajęcia dydaktyczne i nauczycieli akademickich. Badanie to również ma formę ankietową. Ocenie podlegają nauczyciele wskazani przez Dział Jakości Kształcenia, jednak studenci mogą również pobrać dodatkowe ankiety i ocenić wybranych przez siebie nauczycieli, niewskazanych w konkretnym semestrze przez Dział Jakości Kształcenia. Wnioski z ww. badań są uwzględniane w doskonaleniu procesu opieki i wsparcia studentów. Efekty tej ewaluacji widać w wynikach kolejnych badań, np. poprzez coraz lepszą ocenę użyteczności strony internetowej.

Ocena: w pełni

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Poziom opieki i wsparcia studentów oferowany na ocenianym kierunku został przez studentów oceniony podczas spotkania z ZO PKA jako dobry. Nie jest on jednak w pełni dostosowany do zróżnicowanej populacji studentów ocenianego kierunku. Pozytywnie należy ocenić dostępność nauczycieli dla studentów na konsultacjach i w bezpośrednim kontakcie. Opieka nauczycieli akademickich nad studentami pomaga im w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia i zdobywaniu praktycznych umiejętności zawodowych, co jest mocną stroną systemu wsparcia studentów. Słabą stroną jest natomiast to, że jednostka nie zapewnia studentom wsparcia w procesie świadomego kształtowania swojej ścieżki edukacyjnej ani realnego wsparcia w procesie wchodzenia na rynek pracy. System opieki i wsparcia studentów wymaga również udoskonalenia polityki informacyjnej, ponieważ obecnie nie zapewnia im w sposób dostateczny informacji o formach ich wspierania i motywowania.

System opieki i wsparcia studentów jest systematycznie doskonalony z uwzględnieniem studenckich opinii na temat jego kompleksowości, skuteczności i dostosowania do różnych grup i potrzeb studentów, wyrażonych w wymienionych powyżej oraz w kryterium trzecim badaniom ankietowym.

Dobre praktyki

brak

Zalecenia

Pożądane byłoby wzmocnienie działalności Biura Karier, wyspecjalizowanie oferty adresowanej do studentów fizjoterapii oraz udoskonalenie polityki informacyjnej Biura Karier poprzez zastosowanie nowych narzędzi, jak np. newsletter..

Aby lepiej dotrzeć do studentów niepełnosprawnych z oferowanym przez jednostkę wsparciem zaleca się organizowanie dyżurów pracowników Biura ds. Osób Niepełnosprawnych w siedzibie warszawskiej filii Uczelni.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Nie dotyczy	Nie dotyczy
Ocena kierunku dokonywana jest po raz pierwszy.	Ocena kierunku dokonywana jest po raz pierwszy.

Przewodnicząca Zespołu oceniającego:

Dr hab. Teresa Pop

